

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון - [CC BY-NC-SA 2.5](#) אסור
בשימוש מסחרי
וספרי ויקיטקסט תחת רשיון [GNU Free Doc. License](#)
בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) ל ר' פנחס ראובן שליט"א ולויקטקסט על פ' הרמב"ם

משנה מסכת קנים (מ)

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

חטאת העוף נעשית למטה, וחטאת ביהמה

לְמַעַלָּה. עוֹלַת הָעוֹף נַעֲשִׂית לְמַעַלָּה, וְעוֹלַת הַבְּהֵמָה לְמַטָּה. אִם שָׁנָה בָּזָה וּבָזָה, פָּסוּל. סֵדֶר קָנִים {ג} {ד} כָּךְ הוּא. הַחוּבָה, אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה. בְּנִדְרִים וּנְדָבוֹת, כֻּלָּן עוֹלוֹת. אִיזָהוּ נֶדֶר, הָאוֹמֵר הֵרִי עָלַי עוֹלָה. וְאִיזוֹ הִיא נְדָבָה, הָאוֹמֵר הֵרִי זֹ עוֹלָה. מִה בֵּין נְדָרִים לְנְדָבוֹת. אֲלֹא שֶׁהַנְּדָרִים, מִתּוֹ אוֹ נִגְנְבוּ, חֲזִיבִים בְּאַחֲרֵיוֹתָם. וּנְדָבוֹת, מִתּוֹ אוֹ נִגְנְבוּ, אֵין חֲזִיבִים בְּאַחֲרֵיוֹתָן :

ר"ע מברטנורה חטאת העוף נעשית למטה. מחויט הסקרא **{א}**. דכתביב (ניקרא ה) והזה מדים החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ומצה אל יסוד המזבח, קיר שהשירים שלו מתמצין ליסוד, וזהו קיר התחתון למטה מחויט הסקרא. דאי קיר העליון דהינו מן החויט ולמעלה, פעמים שהוא מתמצה לסובב, כגון שעושהו למעלה מן הסובב, שהחויט למטה מן הסובב אמה: **וחטאת בהמה למעלה.** דכתביב קרנות, בגופה של קרן: **עולת העוף למעלה.** דכתביב (שם א) ומלק והקטיר ונמצה דמו, מה הקטרה בראשו של מזבח, אף מליקה ומצוי בראשו של מזבח: **ושל בהמה למטה.** דכתביב בה יסוד: **ואם שנה בזה ובזה פסול.** האי דפסול אם עשה מעשה חטאת העוף למעלה, דוקא בהזאה **{ב}**. אבל המליקה של חטאת, אף למעלה פשרה, דמליקה בכל מקום במזבח פשרה. ועולת העוף לית בה הזאה כי אם מצוי, ואם עשאה למטה, פסולה: **סדר קנין של חובה אחד חטאת ואחד עולה.** כגון זב וזבה ויולדת, וטמאת מקדש וקדשיו, ושמיעת קול אלה, ובטוי שפתים, דכלן מביאין קן בדלות, אלא שזב וזבה מביאין קן בין בדלות בין בעשירות. ואף על גב דאיכא קנין של גר דהן חובה ושניהן עולות, לא חיש תנא עליהו, משום דלא שכיחי כלי האי **{ה}**: **בנדרים ונדבות כלן עולות.** לפי שאין באין בנדר ונדבה אלא עולות ושלמים בלבד, ואין עופות באים שלמים, הלכך נדרים ונדבות שבעופות כלן עולות: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {א} שאין במזבח כי אם שני מקומות. תוספות: **{ב}** ובמצוי פלוגתא במעילה דף ח'. דאיכא למאן דאמר דלא מעכב. מפרש: **{ג} קנים.** קן קרוי שתי תורים או שני בני יונה. פרידה קרויה יונה אחת או תור אחד. מפרש: **{ד} קנים.** הקו"ף בחירי"ק, כמו חץ חצים. וקן צפור שבפתי"ח, מפני הסמיכות: **{ה}** הרמב"ם. וגם כן שאינו מפרש בתורה. וכתב עוד הרמב"ם, ומה שאמרנו שהחובה אחד עולה ואחד חטאת הרי הוא כפי עקר החיוב הראשון. ואם כבר הקריב מקצת קרבנותיו עד שיהיה האיש הזה דרך משל

יש עליו עֲשָׂרִים עוֹלוֹת וְעֶשֶׂר חֲטָאוֹת כִּלְוֵן חוֹבָה, אוּ בְהֶפְדָּ, וּלְפִיכָד אָמַר
בְּמִסְכָּת זוֹ מִנֵּן חֲטָאוֹת שֶׁבַחֻבָּה וּמִנֵּן עוֹלוֹת שֶׁבַחֻבָּה, וְלֹא אָמַר חֲצִי
הַחוֹבָה : (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת העוף נעשית למטן וחטאת בהמה למעלן כו': כל זה מבואר
וכבר הקדמנו סדריו בחמישי וששי ושמיני מזבחים. סדר קנים כשתסתכל
במה שהקדמנו אותו בסדר זה תמצא כל המחוייב מן התורה שתי תורים
או שני בני יונה שהאחד משניהם עולה והאחד חטאת וכבר בארנו בתחלת
סדר זה שאין מביאין נדר ונדבה שאינו אלא עולה ושלמים ושהעוף אינו
מקריב ממנו שלמים ולפיכך נתבאר שכל המביא קרבן בנדר ונדבה שאינו
אלא עולה בלבד ולא השגיח במסכת זו על קרבן הגר שהוא שתי תורים או
שני בני יונה ושניהן עולות כמו שבארנו בתחלת סדר זה לפי שלא יזדמן
אלא מעט. וזה שאמרנו שהחובה אחד עולה ואחד חטאת הרי הוא כפי עיקר
החיוב הראשון ואם כבר הקריב מקצת קרבנותיו עד שיהיה האיש הזה דרך
משל יש עליו עשרים עולות ועשר חטאות כולן חובה או בהפך ולפיכך אמר
במסכת זו מנין חטאות שבחובה ומנין עולות שבחובה ולא אמר חצי חובה
ודע זה ואל יטעה אותך מה שאמרנו אנחנו בפירושונו על דרך המשל חצי
החובה במנין : (רמב"ם)

פרק א - משנה ב

חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּעוֹלָה וְעוֹלָה בְּחֲטָאת, אֶפְלוּ
אֶחָד בְּרַבּוּא, יָמוּתוּ כֻלָּם **ו**. חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה
בְּחוֹבָה, אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא כְּמִנֵּן חֲטָאוֹת
שֶׁבַחֻבָּה. וְכֵן עוֹלָה שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּחוֹבָה, אֵין
כָּשֶׁר אֶלָּא כְּמִנֵּן עוֹלוֹת שֶׁבַחֻבָּה, בֵּין שֶׁהַחוֹבָה
מְרַבָּה וְהַנִּדְבָּה מְמַעֶטֶת, בֵּין שֶׁהַנִּדְבָּה מְרַבָּה
וְהַחוֹבָה מְמַעֶטֶת, בֵּין שֶׁשְׁתֵּיהֶן שְׁוֹת :

ר"ע מברטנורה אֶפְלוּ אֶחָד בְּרַבּוּא יָמוּתוּ כֻלָּן. וְלֹא בְטָלִי בְרַבָּא, דְּבַעֲלֵי
חַיִּים חֲשִׁיבִי וְלֹא בְטָלִי : חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּחוֹבָה. בְּן יוֹנָה אוּ תוֹר שֶׁל

חטאת שנתערבה בשני קנין של חובה, דהינו קנין סתמא של יולדת או של זבה, שכל קן מהן הוא אחד עולה ואחד חטאת, ונמצא עתה חמש פרידות מערבות יחד: **אין פשר אלא מנין חטאות שבחובה**. ואינו יכול להביא מאלו החמש פרידות רק שתי חטאות בלבד, שזהו מנין הפשר בשני קנין של חובה. דאי עביד שלש חטאות, שפא מן השני קנין עביד להו ולא מן המערבות בהן, ומשני קנין אין יכולים לעשות רק שתי חטאות. ולא מצי עביד אפלו עולה אחת, דשפא יקח החטאת המערבת: **וכן עולה**. בן יונה או תור שהפרש לשם עולה: **שנתערבה בחובה**. בשני קנין סתמא: **אין פשר אלא מנין עולות שבחובה**. כדפרישנא לעיל גבי חטאת: **בין שהחובה מרבה והנדבה מעטת**. כגון שקן אחד מפרש שהן עולות, נתערב עם כמה קנין סתמא של יולדת או של זבה שכל קן מהן אחד חטאת ואחד עולה: **בין וכו'**. כגון קן אחד סתומה, שנתערב בכמה קנין של עולות. וקרינן לעולות מפרשות נדבה, משום דנדריס ונדבות כלן עולות כדתנן בריש פרקין {ז}: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ו} ימותו כו'. דבכל אחד איכא לספוקי שפא עולה ופסולה למטה, או שפא חטאת ופסולה למעלה. רש"י: {ז} ונדבה דנקט, ולא נקט חטאת מעטת בחובה עולה מעטת בחובה, משום דקתני בסיפא אבל חובה שנתערבה זו בזו, להכי נקט נדבה. מפרש: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת שנתערבה בעולה ועולה בחטאת כו': כבר זכרנו לך במקומו מסדר זה שמקצת החטאת אם נתערבה עם שאר הקרבנות שמניחין הכל עד שימותו וכבר אמרנו שהחובה חציה חטאות וחציה עולות והנדבה כולה עולות ולפיכך אם נתערבה חטאת העוף בכל עופות שכולם חובה שמתצית האחת חטאות ומחצית האחרת עולות כמו שהקדמנו הרי הכל אם היו מאה דרך משל חמשים מהם כשרים דהוא מנין החטאות שבה והאחד וחמשים הנשארים פסולים לפי שאם אומרים אותו העוף שהוא חטאת נתערב עם החמשים עולות וכן אם היה המתערב יותר כגון שיתערבו מאה עופות שכולם חטאות עם עשרה עופות חובה הרי העשר מהמאה ועשרה חמשה עופות בלבד והן מנין החטאות שבחובה והמאה והחמשה הנשארים פסולין לפי שהם עולה שנתערבה בחטאת וההיקש הזה בעצמו הוא בעולת חובה גם כן אם נתערבה בקני חובה או אם נתערבו קני נדבה שהם כולם עולות כמו שהקדמנו ועל הענין הזה אומר וכן עולה שנתערבה בחובה. ר"ל קני נדבה שהם כולם עולות ולפיכך הוסיף על הענין הזה בין שהחובה מרובה והנדבה מועטת בין שהנדבה מרובה וחובה מועטת כפי המשל שהמשלנו בחטאת שנתערבו בחובה כל זה אם עשה חצין למעלה וחצין למטה אבל אם היתה חובה שנים בחטאת הרי זה עושה קצת המנין למעלה וקצתו למטה ויהיה חצי החובה כשר כמו שהקדמנו ונתבאר בסוף מסכת זו: (רמב"ם)

פרק א - משנה ג

בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּחוּבָה וּבְנִדְבָה. אָבֵל
בְּחוּבָה שֶׁנִּתְעַרְבָה זוּ בָּזוּ, אַחַת לָזוּ {ח} וְאַחַת
לָזוּ, שְׁתֵּים לָזוּ וּשְׁתֵּים לָזוּ, שְׁלֹשׁ לָזוּ וְשְׁלֹשׁ
לָזוּ, מַחְצָה כָּשֶׁר {ט} וּמַחְצָה פְּסוּל. אַחַת לָזוּ
וּשְׁתֵּים לָזוּ, וְשְׁלֹשׁ לָזוּ, וְעֶשֶׂר לָזוּ, וּמֵאָה לָזוּ,
הַמֵּעֵט כָּשֶׁר, בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד, בֵּין מִשְׁנֵי שְׁמוֹת,
בֵּין מֵאִשָּׁה אַחַת, בֵּין מִשְׁתֵּי נָשִׁים:

ר"ע מברטנורה בְּחוּבָה וּבְנִדְבָה. שֶׁנִּתְעַרְבוּ קִנֵּי חוּבָה שֶׁמִּקְצָתָן חֲטָאוֹת
וּמִקְצָתָן עוֹלוֹת עִם קִנֵּי נִדְבָה שֶׁכֵּלָן עוֹלוֹת: **אָבֵל בְּחוּבָה שֶׁנִּתְעַרְבָה זוּ**
בָּזוּ. קֵן סְתוּמָה שֶׁל יוֹלְדֵת אוֹ שֶׁל זָבָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּקֵן שֶׁל יוֹלְדֵת אוֹ שֶׁל
זָבָה אַחֲרֵת: **מַחְצָה כָּשֶׁר וּמַחְצָה פְּסוּל.** וּמִקְרִיב מִהֶאֱרָבָעָה הַמִּעֲרָבִים
שְׁנַיִם בְּלֶבֶד, אֶחָד לְעוֹלָה וְאֶחָד לְחֲטָאת וְלֹא יוֹתֵר, דָּאֵי עֶבֶיד שְׁתֵּי עוֹלוֹת
שָׁמָּא יַעֲשֶׂה אוֹתָן מִקֵּן אֶחָד, וְכָל קֵן סְתוּמָה הוּא אֶחָד עוֹלָה וְאֶחָד
חֲטָאת: **הַמֵּעֵט כָּשֶׁר.** אִם נִתְעַרְבָה קֵן אֶחָד סְתוּמָה בְּשְׁנֵי קִנִּים אַחֲרִים אוֹ
בְּשִׁלְשָׁה, אֵינּוּ יָכוֹל לְהִקְרִיב אֶלָּא קֵן אֶחָד, פְּרִידָה אַחַת לְחֲטָאת וּפְרִידָה
אַחַת לְעוֹלָה. אָבֵל שְׁתֵּי עוֹלוֹת לֹא מְצִי עֶבֶיד, שָׁמָּא יִקַּח הַקֵּן שֶׁהוּא מְבָרָר
תְּחִלָּה לְיוֹלְדֵת אַחַת שֶׁאֵינּוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ אֶלָּא אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד
עוֹלָה. וְכֵן אִם נִתְעַרְבוּ עֲשָׂרָה קִנִּין בְּמֵאָה, אֵינּוּ מִקְרִיב מִכָּל אֶלָּא עֲשָׂרָה
קִנִּין, מִקְצָתָן חֲטָאוֹת וּמִקְצָתָן עוֹלוֹת, וְהִשָּׂאָר פְּסוּלִין, וְזֶהוּ הַמֵּעֵט כָּשֶׁר:
בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד. לֵידָה וְלֵידָה, זִיבָה וְזִיבָה, מִשְׁתֵּי נָשִׁים אוֹ מֵאִשָּׁה אַחַת:
בֵּין מִשְׁנֵי שְׁמוֹת. לֵידָה וְזִיבָה, בֵּין מִשְׁתֵּי נָשִׁים בֵּין מֵאִשָּׁה אַחַת.
כְּדַמְפָּרֵשׁ וְאַזְיֵל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ח} לָזוּ כו'. נִתְּנוּ דְגִמָּאוֹת לְכָל הַמִּסְכָּתָא בְּקִרְבָּנוֹת הַנָּשִׁים, לְפִי
שֶׁהֵן יוֹתֵר חֲבִיבוֹת בְּקִנִּים, מִפְּנֵי שֶׁחֲבִיבוֹת בְּהֵן כְּמוֹ שֶׁחֲבִיבִים הָאֲנָשִׁים, וּמוֹסִיף
עַל הָאֲנָשִׁים יוֹלְדוֹת, וְגַם כֵּן שֶׁהַזִּיבוֹת מְצוּי הַרְבֵּה בְּנָשִׁים יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהוּא
מְצוּי בְּאֲנָשִׁים כְּמוֹ שֶׁהוּא מִפְּרָסָם וְנִגְלָה לַעֲיוֹ. הַרְמַב"ם: **{ט} מַחְצָה כָּשֶׁר.**
אִף עַל גַּב דְּאֶפְשָׁר שֶׁמִּקְרִיב מִשְׁלֹשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים, הָרִי יָכוֹל לְהִקְרִיב לְשֵׁם מִי
שֶׁהוּא, וְאַנֵּן לֹא קִיְמִינָן אֶלָּא בְּפְרִידוֹת גּוֹפִיָּהוּ כְּמֵה כְּשָׂרִים וְכֵמֵה פְּסוּלִין מִצַּד
עֲצָמוֹ. וְעִינֵן בְּסוּף פְּרָקִין. וְכָל זֶה בְּכַהֵן נִמְלָךְ כְּדַתְּנֵן בְּרִישׁ פְּרָק ג': (עיקר תוי"ט).

רמב"ם במה דברים אמורים בחובה ובנדבה כו': אומר כי מה שהקדים לומר אין כשר אלא מנין עולות שבחובה אינו אלא אם נתערבו קני נדבה שהם עולות כולן בקני חובה שקצתן עולות וקצתן חטאות אבל חובה שנתערבו בחובה הרי דיניהם כמו שהזכרנו והוא שאם היו שוות אלו כנגד אלו יהא המחצית כשר והמחצית פסול והכרח באיזה צד שעשאן והוא שאם עשאן הכל מלמעלן הרי המחצית שהוא עולות כשר והמחצית שהוא חטאות פסול ואם עשאן כולן למטה יהיה כל הענין להפך לפי שהמחצית שהוא חטאות כשר והמחצית שהוא עולה פסול ואם עשה מחציתו למעלה ומחציתו למטה הרי המחצית שנעשה למעלה חציו כשר וחציו פסול וכן המחצית שנעשה למטה משל למה הדבר דומה כגון שנתערבו קני רחל והם שמונה עם קני לאה והם שמונה והכהן לקח הכל ועשאן חצין למעלה וחצין למטה הרי השמונה שנעשו למעלה ארבעה מהם כשרין והם עולות וארבעה פסולין וכן השמונה שנעשו למטה ארבעה מהן כשרין והן חטאות והרי רחל הקריבו עליה שתי חטאות ושתי עולות בלבד וכן לאה ויהיה שוה בדין זה כהן נמלך ר"ל ששואל לאשה איזה יעשה חטאת ואיזה יעשה עולה וכהן שאינו נמלך אלא שהדבר מסור לו אבל אם היה מנין אחת משתיים יותר ממנין האחרת הרי יש בזה חלוק והוא שאם עשה הכל למעלה או הכל למטה שהמחצית כשר והמחצית פסול הכרח כאלו היו שני המנינים שוים ותהיה כל אחת משתיים כבר הקריבה חציה קרבנותיה כפי העיקר מהחובה מחצה [חטאת] חובה ומחצה עולה ומקום החטאות למטה ומקום העולה למעלה ואם שינה פסל ואם עשה חצי כלל המתערב למעלה והחצי למטה הרי אנו אומרים המועט אז כשר על מנת שיהא נמלך אבל אם היה כהן שאינו נמלך הרי הדבר בהפך ויהיה המרובה כשר כמו שנתבאר בפרק אחרון של מסכת זו לפי שאם היה נמלך ואין הדבר מסור לו לעשות עולה מה שירצה וחטאת מה שירצה הרי בעלת המנין המועט אומרת לו שזה המחצית שנעשית למעלה בו נבלעה עולה שלי לפי שהוא המועט והמחצית שנעשית למטה בו נבלעה חטאת שלי לפי שהוא גם כן המועט ואני לא מסרתי הדבר אליך ולא הרשות:

ודע כי מה שאמר לזו אחת ולזו עשר ולזו מאה אינו ר"ל בו פרידה אחת ועשר פרידות ומאה אבל ר"ל קן אחת ועשר קנים ומאה קנים וקן נקרא הזוג שממנו פרידה אחת עולה ופרידה אחת חטאת לפי שקן לשון נקבה ועליה אומר שלש ועשר קנים אח"כ אמר שהעירוב הזה שוה בין שהיה משם

אחד ומאשה אחת או משם אחד ומשתי נשים או משני שמות ומאשה אחת
או משני שמות ושתי נשים והתחיל לבאר אלו הארבעה דברים : (רמב"ם)

פרק א - משנה ד

כיצד משם אחד, לידה ולידה, זיבה וזיבה,
משם אחד. משני שמות, לידה וזיבה. כיצד
שתי נשים, על זו לידה ועל זו לידה, על זו זיבה
ועל זו זיבה, משם אחד. משני שמות, על זו
לידה ועל זו זיבה. רבי יוסי אומר, שתי נשים
שלקחו קניהן בערוב, או שנתנו דמי קניהן
לכהן, לאיזו שירצה כהן יקריב חטאת,
ולאיזו שירצה כהן יקריב עולה, בין משם
אחד, בין משני שמות :

ר"ע מברטנורה רבי יוסי אומר כו'. לאו משום דסבר רבי יוסי יש בררה
ונימא דקשה קריב הכהן קו אחד לשם אחת מהו הברר הדבר למפרע
דמתחלה בשעת לקיחת הין קו זה שילה [י], אלא מפרש בגמרא
בפרק בכל מערבין [ערובין דף לו] דרבי יוסי מירי בשעתנו בשעת לקיחה
שיוכל הכהן לעשות קו שירצה לשם איזו אשה שירצה. והלכה כרבי
יוסי : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [י] דאי אין בררה, איכא למימר כל קו רחל הקריב למעלה, וכל
קו לאה הקריב למטה, והקריב עולה למטה וחטאת למעלה כו', וקא משמע
לו כדבר חסדא דאמר אין הקנים מתפרשות אלא או בלקיחת בעלים או
בעשית כהן, דכתיב [ויקרא יב] ולקח וגו' אחד לעולה ואחד לחטאת, וכתיב
[שם טו] ועשה הכהן את האחד חטאת ואת האחד עולה. ועין תוספות יום
טוב : (עיקר תוי"ט).

רמב"ם כיצד משם אחד לידה ולידה זיבה וזיבה משם כו': נתן דוגמות לכל המסכת חוץ מקרבנות הנשים לפי שהם יותר חייבות בקנים מפני שחייבות מהם כמו שחייבין האנשים ומוסף על האנשים יולדת וגם כן שהזיבות מצוי הרבה מאד בנשים יותר ממה שהוא מצוי באנשים כמו שהוא מפורסם ונגלה לעין והלכה כרבי יוסי: (רמב"ם)

ב

פרק

פרק ב - משנה א

קו סְתוּמָה שְׁפָרַח מִמְּנָה גוֹזֵל לְאֹוִיר, או שְׁפָרַח בֵּין הַמִּתּוֹת **[ב]**, או שְׁמִית אֶחָד מֵהֶן, יִקַּח זוג לְשָׁנֵי. פָּרַח לְבֵין הַקְּרִבּוֹת, פָּסוּל וּפּוֹסֵל אֶחָד כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁהַגּוֹזֵל הַפּוֹרֵחַ, פָּסוּל וּפּוֹסֵל אֶחָד כְּנֶגְדּוֹ:

ר"ע מברטנורה **קו סְתוּמָה**. שְׁלֹא יִרְשֶׁה זֶה חֲטָאת וְזוֹ עוֹלָה. וְלֹא מִבְּעֵינָא מִפְּרִשְׁתָּ, דְּפִשְׁיטָא שְׁאֵם פָּרַח הָאֶחָד יִקַּח זוג לְשָׁנֵי כִּינּוּן שְׁהוּ נִפְרָשִׁים זֶה מִזֶּה וְכָל אֶחָד שְׁמוֹ עָלָיו **[א]**. אֶלֶּא אֶפְלוּ סְתוּמָה שְׁעֵדִין הֵם יַחַד וְעוֹמְדִים לְהַתְּפָרֵשׁ וְסִלְקָא דְעֵתָא דְאִמִּינָא שְׁאֵם פָּרַח הָאֶחָד יָמוּת הַשָּׁנִי, קָמְשָׁמַע לָן: לְבֵין הַמִּתּוֹת. לְבֵין קִנִּין שְׁמִשְׁפָּטוֹן שְׁיָמוּתוֹ כָּלָם, כְּגוֹן חֲטָאת שְׁנֵתְעָרְבָה בְּעוֹלָה דְתִנּוּ בְּהוּ בְּפָרֶק קָמָא יָמוּתוֹ כָּלָם: לְבֵין הַקְּרִבּוֹת. לְבֵין קִנִּין סְתוּמָה הַעוֹמְדוֹת לְקָרֵב: פָּסוּל וּפּוֹסֵל אֶחָד כְּנֶגְדּוֹ. לְפִי שֶׁהוּא סְתָם

ולא נתפרש אם חטאת אם עולה, לפיכך אינו פוסל אלא אחד כנגדו, כדמפרש ואזיל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] מפרש. וקצת קשה, דלפי זה רישא נקט סתומה בלאו דוקא, ובסיפא פרח לבין הקרבות אי אפשר לפרש אלא דוקא סתומה. והתוספות כתבו קן סתומה הוא הדין בקן מפרש הוי דין זה, אלא משום דבסיפא קאמר פרח כו', דדוקא פרידה של קן סתומה שפרחה ונתערבה לבין הקרבות, אבל פרידה המפרשת לעולה שפרחה בין שאר קנין אינו יכול להקריב אלא כמנין עולות שבקנים שפרח לשם, כדאמר סוף פרק קמא. ועין תוספות יום טוב: **[ב] המתות.** להכי קאמר בין חטאות המתות, דאלו נתערבה בין חטאות חיות והנדח חטאות דידיה ניהו, מצי למסב חד מניהו ועביד ליה זוג להא, והא דלא נתערב הנה קרי ליה עולה. גליון רש"י: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם **קן סתומה שפרח ממנה גוזל לאויר או כו':** סתומה הוא שלא יפריש זו חטאת וזו עולה ור"ל כשאמר לבין המתות הקנים המתות והוא שאמרנו עליהם בפרק הראשון בזה כולם ימותו והגוזל הזה שפרח ונכנס בין הקרבנות ר"ל בקנים סתומים שחצים עולות וחצים חטאות אלו היה מפורש היה דינן כמו שהקדמנו והוא שאם היה חטאת הרי הוא מפסיד כל מה שנתערב עמה זולתי מנין החטאות שבחובה וכן אם היה עולה כמו שהקדמנו ולפי שהוא סתם ולא נתפרש אם הוא חטאת או עולה אינו פוסל אלא אחד כנגדו ודוגמא זה פירושו כגון שמתערב גוזל זה אם מאה גוזלות שכולם חובה אם הקריבו מכולם אחד וחמשים למעלה וחמשים למטה אנו אומרים אם היה הגוזל שנתערב הוא שנעשה למעלה הרי כל המאה כשרים לפי שכבר נעשו חצי למעלה וחצי למטה כפי החיוב ואם נעשה הגוזל למטה הרי מ"ט כשרים לפי שהם מן המאה האלה חמשים עולות כשרים הכרח ומ"ט חטאות כשרים הכרח ועל זה הדרך תקיש אם עשה אחד וחמשים למטה וחמשים למעלה יהיו חמשים חטאות כשרים הכרח ומ"ט עולה הרי נתבאר לך שהוא פוסל אחד כנגדו בלבד והוא עצמו פסול שאם נעשה למעלה אמרנו אפשר שהיה ראוי להיות חטאת ואם נעשה למטה אמרנו אפשר שהיה ראוי להיות עולה ואח"כ הוצרך לפרש הענין ושאינו אלא בקן סתומה שפרחה ממנה לקן סתומה ואמר: (רמב"ם)

כִּיצַד. שְׁתֵּי נָשִׁים, לָזוּ שְׁתֵּי קָנִים וְלָזוּ שְׁתֵּי קָנִים, פָּרַח מִזּוֹ לָזוּ, פּוֹסֵל אֶחָד בְּהִלְכָתוֹ. חֲזַר, פּוֹסֵל אֶחָד בְּחִזְרָתוֹ. פָּרַח וְחֲזַר, פָּרַח וְחֲזַר, לֹא הִפְסִיד כָּלוּם, שְׁאַפְלוּ {ד} הֵן מְעַרְבוֹת, אִין פְּחוֹת מִשְׁתֵּים :

ר"ע מברטנורה פָּרַח. פְּרִידָה אַחַת מִזּוֹ לָזוּ : פּוֹסֵל אֶחָד בְּהִלְכָתוֹ. מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְרָשׁ. וּפְסוּל הוּא עֲצָמוֹ אוֹ אַחַר בְּמִקּוֹם שֶׁנִּתְעַרַב. דְּכִשְׁפָּרְחָה פְּרִידָה אַחַת מִשְׁנֵי קָנִין לְשְׁנֵי קָנִין אַחֲרִים, הָרִי שְׁלֹשׁ פְּרִידוֹת לְבַד וְחִמֵּשׁ פְּרִידוֹת לְבַד, וּמִשְׁלֹשׁ פְּרִידוֹת אֵינֶנּוּ יָכוֹל לְהִקְרִיב רַק שְׁתֵּים, אַחַת עוֹלָה וְאַחַת חֲטָאֵת, שְׂאֵם יַעֲשֶׂה שְׁתֵּים מִהֵן עוֹלוֹת נִמְצָא שֶׁהַקֶּבֶע הַשְּׁלִישִׁי שֶׁנִּשְׁאַר וְאוֹתוֹ שֶׁפָּרַח לְחֲטָאֵת, וְלֹא יוּכַל לְהִקְרִיב שׁוּב מִחִמֵּשׁ פְּרִידוֹת כִּי אִם שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, כְּדִין חֲטָאֵת שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּחוּבָה דְאִמְרִינָן בְּפֶרֶק קָמָא דְאִין כְּשֶׁר אֶלָּא מִנֵּן חֲטָאוֹת שֶׁבְּחוּבָה. אִי נִמִּי, אִין לְהִקְרִיב הַשְּׁלִישִׁי הַנִּשְׁאַר, דְּחִישִׁינָן שְׂמָא יִקְרִיבוּ אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח בְּחִמֵּשׁ פְּרִידוֹת וַיַּעֲשׂוּהוּ חֲטָאֵת, וְחִבְרוּ שֶׁנִּשְׁאַר בְּשֹׁלֶשׁ פְּרִידוֹת נִמִּי יַעֲשׂוּהוּ חֲטָאֵת, וְנִמְצָאוּ שְׁתֵּי חֲטָאוֹת מִקֵּן אֶחָד {ג}. וְכֵן מִן הַחִמֵּשׁ פְּרִידוֹת אֵינֶנּוּ יָכוֹל לְהִקְרִיב רַק שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְשְׁתֵּי עוֹלוֹת, דְּכִי עֲבִיד שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת אוֹ שְׁלֹשׁ עוֹלוֹת, דְּלָמָּא עֲבִיד לְהוּ מִשְׁנֵי קָנִין שֶׁל אִשָּׁה אַחַת, וְאִין דִּין שְׁנֵי קָנִין אֶלָּא בְּשְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְשְׁתֵּי עוֹלוֹת. וְהֵינּוּ דְפָסוּל הוּא אוֹ אַחַר בְּמִקּוֹם שֶׁנִּתְעַרַב, וּפּוֹסֵל {אחַד} כְּנִגְדּוֹ מִמְּקוֹם שֶׁפָּרַח וְנִפְרָשׁ מִשָּׁם : חֲזַר פּוֹסֵל אֶחָד בְּחִזְרָתוֹ. חֲזַר וּפָרַח אֶחָד מֵאוֹתָם הַחִמֵּשׁ פְּרִידוֹת לְתוֹךְ אֵלּוּ הַשְּׁלֹשׁ, שֶׁנִּמְצָאוּ עִתָּה אַרְבַּע פְּרִידוֹת מִכָּאן וְאַרְבַּע פְּרִידוֹת מִכָּאן, פּוֹסֵל אֶחָד בְּחִזְרָתוֹ מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְרָשׁ וְנִצָּא מִשָּׁם, וְהוּא אוֹ אַחַר פְּסוּלִים בְּמִקּוֹם שֶׁמִּתְעַרַב שָׁם, וְאִין יָכוֹלִים לְהִקְרִיב אֶלָּא אַחַת חֲטָאֵת וְאַחַת עוֹלָה מִן הָאֲרְבַּע שֶׁבְּכָאן, וְאַחַת חֲטָאֵת וְאַחַת עוֹלָה מִן הָאֲרְבַּע הָאֲחֵרִים. דְּדָלְמָא אוֹתָהּ פְּרִידָה שֶׁפָּרְחָה שְׁנִית הִיא מֵאוֹתָם שְׁנֵי קָנִין וְאֵינָהּ אוֹתָהּ שֶׁנִּתְעַרְבָה בָּהּ תַּחֲלָה, וְנִשְׁאַרוּ שָׁם שְׁלֹשׁ פְּרִידוֹת מִן הַשְּׁנֵי קָנִין וְאוֹתָהּ שֶׁפָּרְחָה שָׁם רִאשׁוֹנָה, וְכֵן בְּמִקּוֹם הַשְּׁנִי. וְאִי עֲבִיד בְּמִקּוֹם אֶחָד שְׁתֵּי עוֹלוֹת וְאַחַת חֲטָאֵת, יְהֵא נִקְבַּע אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח לְצַד הַשְּׁנֵי לְחֲטָאֵת וְלֹא יוּכַל לְהִקְרִיב שָׁם רַק חֲטָאֵת אַחַת, דְּדָלְמָא כָּל הַשְּׁלֹשׁ חֲטָאוֹת שֶׁנִּעֲשׂוּ מִכָּאן וּמִכָּאן יִהְיוּ מִשְׁנֵי קָנִין שֶׁל אִשָּׁה אַחַת. הַלְכָּךְ עוֹשֶׂה בְּכָל מְקוֹם עוֹלָה אַחַת וְחֲטָאֵת אַחַת, אוֹ שְׁתֵּי עוֹלוֹת וְחֲטָאֵת אַחַת בְּצַד זֶה וְחֲטָאֵת אַחַת בְּצַד זֶה, אוֹ שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְעוֹלָה בְּצַד זֶה וּבְצַד הַשְּׁנֵי עוֹלָה אַחַת. וְאִם חֲזָרוּ וְנִתְעַרְבוּ יַחַד, לְעוֹלָם לֹא יִהְיוּ לָהֶם פְּחוֹת מִשְׁנֵי קָנִין שֶׁהֵם כְּשֵׁרִים : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ג} תימיה, כִּינֵן דְּבִסְתוּמוֹת אִירִינָן וּלְכָל אִשָּׁה שְׁנֵי קָנִים, נִמְצָאוּ שְׁתֵּי חֲטָאוֹת הֵן בְּאֵלוּ הַשְּׁנֵי קָנִים וְכְדִין הוּא שֶׁהִקְרִיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, וְלֹא שֶׁבָּאוּ מִקֵּן אֶחָד אֶלָּא מִשְׁנֵי קָנִים. וּבְהַמְפָּרֵשׁ לִיתָא לְהֵאִי אִי נִמִּי. וַיֵּשׁ לְיֹשֵׁב

וּלְהִגִּיחַ שְׂצָרִיד לֹמֵר וְנִמְצְאוּ שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת מִשְׁנֵי קִנְיִן, וְהָכִי קָאָמַר, אִי נִמְי אִם יַעֲשֶׂה אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה שׁוֹב לֹא יִקְרִיב הַשְּׁלִישִׁי דְחִישִׁינָן כּוּי, וְנִמְצְאוּ שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת מִשְׁנֵי קִנְיִן, וְהָכִי נִמְי מְצִי לְאַסְבּוּרָה בְּשֹׁלֶשׁ עוֹלוֹת: [ד] **שְׂאֶפְלוּ כּוּי**. שְׂאֶפְלוּ מְעַרְבוֹת כָּל הַשְּׂמֹנֶה פְּרִידִין שְׂבָאֲרַבְעָה הַקִּנְיִן יַחַד, אִין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם. פְּרוּשׁ, שְׁנֵי קִנְיִן כְּשֵׁרִים בְּהֵן שְׁתֵּי עוֹלוֹת וּשְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אֲבָל שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת וְשֹׁלֶשׁ עוֹלוֹת, לֹא מְצִי עֶבֶד, דְּדִלְמָא עֶבֶד לְהוּ מִשְׁנֵי קִנְיִן שְׁל אִשָּׁה אַחַת שְׁהֵן שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וּשְׁתֵּי עוֹלוֹת. מְפָרֵשׁ: (עֵיקַר תּוֹי"ט).

רמב"ם **כיצד שתי נשים לזו שתי קנים ולזו שתי קנים כו':** דע כי מה שנאמר בכל ההלכות האלו חזר אינו ר"ל שחזר אותו העוף בעצמו לפי שכל זמן שיהא כאן אין שם הפסד כל עיקר אבל ר"ל כשאמר חזר שמאחר שפרח מכת זו לאחרת חזר עוף אחר ופרח לכת ראשונה והרי (הוא) אפשר שהוא הראשון בעצמו שחזר בחבורתו או הוא עוף אחר לפיכך כשהיו אצל רחל דרך משל שתי קנים כמו שזכר ואצל לאה שתי קנים אחר כך פרח גוזל מאת רחל ללאה הרי אצל לאה חמשה עופות ואצל רחל שלשה לפיכך החמשה שהם אצל לאה שלשה מהם בלבד כשרים ושנים פסולים האחד שפרח מאת רחל ואחד כנגדו כמו שבארנו לפי שהוא מקריב אלו החמשה שלשה לצד זה ושנים לצד זה ר"ל צדדין אלו מעלה ומטה ומקום שיעשה השנים אחד מהם הוא כשר הכרח לפי שיש לה שנים משלה באותו הצד ובמקום שעושה השלשה יהיו שנים מהם כשרים הכרח וכל זה מבואר לכשתבין מה שהקדמנו ואם חזר ופרח אחד מן החמשה ונתערב עם השלשה שנשארו לרחל הרי הפסיד בחזירתו אחת מהשלשה של רחל ויהיה הנשאר לרחל שנים כשרים בלבד מן הארבעה שחזרו אצלה וכן הפסיד על לאה בחזירתו אחד מהשלשה כשרים והארבעה שנשארו אצלה שנים מהם כשרים בלבד לפי שאנו אומרים אחד מהם של רחל שפרח ראשון ופוסל אחד כנגדו שלא היו ללאה אלא שלשה כשרים כשהיו החמשה עופות אצלה אבל הואיל וחזרו אצלה ארבעה וארבעה של רחל הרי הם שוות שתיהן בדין והרי נתבאר שבחזירתו פוסל אחד ללאה ואחד לרחל. אחר כך אמר שדין זה אינו אלא בחזירה ראשונה בלבד שהוא פוסל אחד לזו ואחד לזו בחזירתו מוסיף על מה שהפסיד בפריחתו וכל הבא אחר חזירה זו ואפילו פרח וחזר אלף פעמים אינו מוסיף שום הפסד על מה שהפסיד בחזירתו ראשונה והוא ענין מה שאמר לא הפסיד כלום לפי שהואיל וחזר הרי הארבעה שביד רחל שנים מהם כשרים ושנים פסולים וכן מה שביד לאה כמו שבארנו וכל מה שיארע בהם אחר כן מן התערובות אינו מוסיף הפסד על זה מן הטעם שזכר והוא מה שאמר אפילו הם מעורבות לפי שאם ערבנו הארבעה של לאה עם של רחל עד שלא נודע בשום פנים איזו של לאה ואיזו של רחל הרי הכל מחצה כשר ומחצה פסול כמו שהקדמנו בפרק ראשון והמחצית הכשר זה ארבעה שנים ללאה ושנים לרחל כמו שבארנו והוא מה שאמר אין פחות משנים וכל זה לפי שהלכה בבי' קנים ובי' קנים אבל אם ירבה המנין הרי מפסיד בחזירה שניה ג"כ בשלישית וברביעית כפי רוב המנין כמו שזכר בהלכה שאחר זו וקרוב הוא להבין והראוי לסמוך עליו בענין זה מה שאני אומר לך והוא שכל עוף בין שהוא אחד או שני מינין הפורח פסול ופוסל אחד כנגדו עד שתמצא הנשאר הוא חצי המנין המעורב לפי שהפריחה והחזירה אחר כן

פרק ב - משנה ג

לְזוֹ אַחַת, לְזוֹ שְׁתַּיִם, לְזוֹ שְׁלֹשׁ, לְזוֹ אַרְבַּע, לְזוֹ
חֲמִשׁ, לְזוֹ שֵׁשׁ, לְזוֹ שִׁבְעַ. פָּרַח מִן הָרֵאשׁוֹנָה
לְשָׁנָה, לְשְׁלִישִׁית, לְרַבִּיעִית, לְחֲמִישִׁית,
לְשִׁשִּׁית, לְשִׁבְעִית, חֲזַר, פּוֹסֵל אֶחָד בְּהִלְיָכְתּוֹ
וְאֶחָד בַּחֲזִירְתּוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה וְהַשְּׁנִיָּה אֵין לָהֶם
כָּלוּם, הַשְּׁלִישִׁית יֵשׁ לָהּ אַחַת, הָרַבִּיעִית יֵשׁ לָהּ
שְׁתַּיִם, הַחֲמִישִׁית יֵשׁ לָהּ שְׁלֹשׁ, הַשִּׁשִּׁית יֵשׁ לָהּ
אַרְבַּע, הַשִּׁבְעִית יֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ. פָּרַח וְחֲזַר, פּוֹסֵל
אֶחָד בְּהִלְיָכְתּוֹ וְאֶחָד בַּחֲזִירְתּוֹ. הַשְּׁלִישִׁית
וְהָרַבִּיעִית אֵין לָהֶם כָּלוּם, הַחֲמִישִׁית יֵשׁ לָהּ
אַחַת, הַשִּׁשִּׁית יֵשׁ לָהּ שְׁתַּיִם, הַשִּׁבְעִית יֵשׁ לָהּ
חֲמִשׁ. פָּרַח וְחֲזַר, פּוֹסֵל אֶחָד בְּהִלְיָכְתּוֹ וְאֶחָד
בַּחֲזִירְתּוֹ, הַחֲמִישִׁית וְהַשִּׁשִּׁית אֵין לָהֶם כָּלוּם,
הַשִּׁבְעִית יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים,
הַשִּׁבְעִית לֹא הִפְסִידָה כָּלוּם. וְאִם פָּרַח מִבֵּין
הַמֵּתוֹת לְכֻלָּם, הָרִי כֻלָּם יָמוּתוּ:

ר"ע מברטנורה אֶחָד לְזוֹ וּשְׁנַיִם לְזוֹ כּו'. פָּרַח מִן הָרֵאשׁוֹנָה פְּרִידָה אַחַת
לְשָׁנָה, מִיָּד נִפְסַל אוֹתוֹ יַחֲדֵי שְׁנַשְׂאָר בְּרֵאשׁוֹנָה, דָּאֵי יַעֲשֶׂנוּ חֲטָאת יְהֵא
נִקְבַּע אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח לְעוֹלָה וְלֹא יוּכַל לְהִקְרִיב בְּשָׁנֵי וּבְקִנּוֹן אַחֲרִים

שְׁנַת־עָרַב בְּהֵן רַק מִחֻצֵּי עוֹלוֹת, כְּמוֹ עוֹלָה שְׁנַת־עָרַב בְּחוּבָה. וְכִי פָּרַח מִן הַשְּׁנִיָּה לְשָׁלִישִׁית, שְׁמָא מְגוּפָה שֶׁל הַשְּׁנִיָּה פָּרַח, וְאוֹתוֹ שֶׁפָּרַח מִן הָרְאוּשׁוֹנָה נִשְׁאַר שָׁם בַּשְּׁנִיָּה, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִן הַשְּׁנִיָּה רַק שְׁתֵּי פְרִידוֹת אַחַת חֲטָאת וְאַחַת עוֹלָה, דָּאֵי עֶבֶד שְׁתֵּי עוֹלוֹת, שְׁמָא מִן הַפְּרִידוֹת שֶׁל גּוֹף הַשְּׁנִיָּה יַעֲשֶׂה וְאִם כֵּן יִהְיֶה נִקְבָּע אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח בְּשָׁלִישִׁית לְחֲטָאת וְלֹא יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת בְּשָׁלִישִׁית רַק מִחֻצֵּי חֲטָאוֹת וְלֹא יוֹתֵר. וְכֵן כִּי פָּרַח מִן הַשְּׁלִישִׁית לְרַבִּיעִית, שְׁמָא מְגוּפָה שֶׁל שְׁלִישִׁית הִנּוּ אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח, וְלֹא נִשְׁאַר בָּהּ רַק חֲמֵשׁ פְּרִידוֹת וּפְרִידָה אַחַת מִן הַשְּׁנִיָּה שְׁנַת־עָרַב בְּהֵן, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּשָׁלִישִׁית רַק שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וּשְׁתֵּי עוֹלוֹת מִפְּנֵי אוֹתוֹ שְׁנַת־עָרַב בְּרַבִּיעִית. וְכֵן כִּי פָּרַח מִן הַרַבִּיעִית לְחֲמִישִׁית אֵין כָּשֶׁר בְּרַבִּיעִית אֲלֵא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת וְשְׁלֹשׁ עוֹלוֹת. וְכֵן מִחֲמִישִׁית לַשְּׁשִׁית, יַעֲשֶׂה בְּחֲמִישִׁית אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאַרְבַּע עוֹלוֹת. וְכֵן מִשְּׁשִׁית לְשִׁבְעִית אֵין כָּשֶׁר בְּשִׁשִׁית כִּי אִם חֲמֵשׁ חֲטָאוֹת וְחֲמֵשׁ עוֹלוֹת, דָּאֵי עֶבֶד שֶׁשׁ עוֹלוֹת יִהְיֶה נִקְבָּע אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח בְּשִׁבְעִית לְחֲטָאת וְלֹא יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְעִית כִּי אִם שִׁבְעַת חֲטָאוֹת בְּלֹא שׁוּם עוֹלוֹת. וְכִי הִדַּר מִן הַשְּׁבִיעִית וּפָּרַח אֶחָד בְּשִׁשִׁית, שְׁמָא לֹא הוּא אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח בְּתַחֲלָה מִשְּׁשִׁית, אֲלֵא מְגוּפָה שֶׁל שְׁבִיעִית פָּרַח וְנִפְסְלוּ בְּשִׁבְעִית שְׁתֵּי פְרִידוֹת, וְאֵין כָּשֶׁר כִּי אִם שֵׁשׁ חֲטָאוֹת וְשֵׁשׁ עוֹלוֹת, דָּאֵי עֶבֶד שִׁבְעַת חֲטָאוֹת יִהְיֶה נִקְבָּע אוֹתוֹ שֶׁפָּרַח בְּשִׁשִׁית [וּבְאַחֲרַיִם] לְעוֹלָה, וְלֹא יוֹכֵל לְהַקְרִיב רַק עוֹלוֹת מִחֻצֵּי הַפְּרִידוֹת, וְחֻצֵּי הָאַחֲרַיִם פְּסוּלִים כְּדִין עוֹלָה שְׁנַת־עָרַב בְּחוּבָה. וְכִי פָּרַח מִן הַשְּׁשִׁית לְחֲמִישִׁית נִפְסַל בְּחֻזְרָה זֶה עוֹד קֵן אֶחָד, וְאֵין כָּשֶׁר בְּשִׁשִׁית כִּי אִם אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאַרְבַּע עוֹלוֹת, דְּשְׁמָא מִן הַשְּׁשִׁית פָּרַח מְגוּפָה אַחַת בְּשִׁבְעִית וְאַחַת בְּחֲמִישִׁית בְּחֻזְרָה, וְלֹא נִשְׁאַר לָהּ כִּי אִם עֶשֶׂר פְּרִידוֹת מְגוּפָה, וְאֵי עֶבֶד חֲמֵשׁ חֲטָאוֹת וְחֲמֵשׁ עוֹלוֹת דְּלָמָּא הַשְּׁתֵּי פְרִידוֹת שֶׁפָּרְחוּ מִמֶּנָּה יִהְיוּ קָרְבִים עוֹלוֹת שְׁתֵּיהֶן וְאִם כֵּן יַעֲשׂוּ בְשִׁשִׁית קִנּוּי שִׁבְעַת עוֹלוֹת, אוֹ יִהְיוּ עֲשׂוּיִין שְׁתֵּיהֶן חֲטָאוֹת, וְאֵין יָכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בְּשִׁשִׁית קִנּוּי אֲלֵא שֵׁשׁ עוֹלוֹת וְשֵׁשׁ חֲטָאוֹת. וְכֵן מִחֲמִישִׁית לְרַבִּיעִית. וּמִרַבִּיעִית לְשָׁלִישִׁית. וּמִשְּׁלִישִׁית לְשְׁנִיָּה, אֵין בְּשָׁלִישִׁית כִּי אִם שְׁתֵּי פְרִידוֹת אַחַת חֲטָאת וְאַחַת עוֹלָה. וְאִם תֵּאמַר, וְלָמָּה הַפְּסִידָה הַשְּׁלִישִׁית שְׁתֵּיִם, שֶׁהָרִי מֵאוֹתָן שֶׁפָּרְחוּ בַשְּׁנִיָּה בְּחֻזְרָה לֹא יִקְרִיבוּ, דִּהָא קִתְּנֵי הַשְּׁנִיָּה אֵין לָהּ כְּלוּם, וְהוּא לָן לְמִימַר בְּשָׁלִישִׁית שְׁנֵי קִנּוּי וּבַשְּׁנִיָּה אֵין בָּהּ כְּלוּם, אוֹ בַשְּׁנִיָּה קֵן אֶחָד וּבַשְּׁלִישִׁית קֵן אֶחָד. וַיֵּשׁ לומר, כִּיִּן דְּבִשְׁאַר קִנּוּי מְרַבִּיעִי וְאֵילָף נִפְסְלוּ שְׁנֵי קִנּוּי אֶחָד בְּהַלִּיכָה וְאַחַר בְּחֻזְרָה, גְּזָרִינָן כְּמוֹ כֵן בְּשָׁלִישִׁית. אֲבָל בְּשִׁבְעִית לֹא נִפְסַל כִּי אִם קֵן אֶחָד, דְּלֹא הִלְךְ מִמֶּנָּה רַק פְּרִידָה אַחַת בְּחֻזְרָה, וְאֵלוּ בְּהַלִּיכָה לֹא נִפְסַל בָּהּ כְּלוּם וְלֹא נִחְסַר מִמֶּנָּה דְּבַר: **פָּרַח וְחֻזַּר**. לֹא אֲרֵאשׁוּנָה וְשְׁנִיָּה קָאֵי, דְּכִיִּין דָּאֵין לָהֶם כְּלוּם אֲלֵא מֵתִים, אִם פָּרַח אֶחָד מֵהֶם בֵּין שְׁאַר קִנּוּי יָמוּתוּ כְּלָם כְּדִתְּנָן בְּסִמוּךְ וְאִם פָּרַח מִבֵּין הַמֵּתוֹת לְכָלִם כְּלָם יָמוּתוּ. אֲלֵא קָאֵי אֲשָׁלִישִׁית שֶׁפָּרַח מִמֶּנָּה לְרַבִּיעִית, וּמִרַבִּיעִית לְחֲמִישִׁית, וּמִחֲמִישִׁית לַשְּׁשִׁית, וּמִשְּׁשִׁית לְשִׁבְעִית, וְחֻזַּר מִשְּׁבִיעִית לַשְּׁשִׁית עַד הַשְּׁלִישִׁית, הָרִי מִן הַשְּׁבִיעִית חֲסַר שְׁתֵּי פְרִידוֹת, אַחַת בְּחֻזְרָה רֵאשׁוֹנָה וְאַחַת בְּחֻזְרָה שְׁנִיָּה. וְאֵין כָּשֶׁר בְּשִׁבְעִית רַק חֲמֵשׁ פְּרִידוֹת

לְעוֹלוֹת וְחֵמֶשׁ פְּרִידוֹת לְחֻטָּאוֹת, דָּאֵי עֲבִיד שֵׁשׁ עוֹלוֹת, שְׁמָא הַשְּׁתֵּימִם שֶׁהִלְכוּ מִמֶּנָּה יִהְיוּ קָרְבִּין עוֹלוֹת, הָרִי שְׁמֵנָה עוֹלוֹת, וְאִין בְּשִׁבְעַ קִנְיִן רַק שְׁבַע עוֹלוֹת. וּמִן הַשְּׁשִׁית חֶסֶר אַרְבַּע פְּרִידוֹת, שְׁתֵּימִם בְּפְרִיחָה וְחִזְרָה רֵאשׁוֹנָה, וּשְׁתֵּימִם בְּשִׁנְיָה, וְנִשְׁאַרוּ שְׁנֵי קִנְיִן כְּשָׂרִים, דָּאֵי עֲבִיד שְׁלֹשׁ עוֹלוֹת, שְׁמָא אַרְבַּע שֶׁהִלְכוּ מִמֶּנָּה יִהְיוּ עוֹלוֹת, הָרִי שְׁבַע עוֹלוֹת, וְאִין בְּשִׁשָּׁה קִנְיִים רַק שֵׁשׁ עוֹלוֹת. וְכֵן הַחֲמִישִׁית אִין כְּשֶׁר בָּהּ כִּי אִם אֶחָד לְעוֹלָה וְאֶחָד לְחֻטָּאת. וּכְמוֹ כֵן קִשְׂיָא בְּכָאן כִּינּוּן דְּהֶרְבִּיעִית אִין לָהּ כְּלוּם הִיא יָכוֹל לְהִקְרִיב בְּחֲמִישִׁית שְׁלֹשׁ עוֹלוֹת וְשְׁלֹשׁ חֻטָּאוֹת, דְּהָרִי אוֹתָן שֶׁהִלְכוּ בְּרַבִּיעִית אִינּוּן קָרְבוֹת, וּלְפִי זֶה שֶׁהַחֲמִישִׁית אִין לָהּ אֵלָא אַחַת הִיא יָכוֹל לְהִקְרִיב בְּרַבִּיעִית שְׁתֵּי עוֹלוֹת וּשְׁתֵּי חֻטָּאוֹת. אֵלָא גְזָרִינּוּ בְּכָל פְּרִיחָה וְחִזְרָה שְׁנֵי קִנְיִן [גְזָרָה בְּזוֹ אִטוּ בְּזוֹ]. וְכֵן כִּי פָּרַח וְחִזַּר פְּעַם שְׁלִישִׁית אִין לָהֶם כְּלוּם לְבַד הַשְּׁבִיעִית שְׁיֵשׁ לָהּ אַרְבַּע, כְּמוֹ כֵן גְזָרִינּוּ בְּכָל פְּרִיחָה וְחִזְרָה שְׁנֵי קִנְיִן: **וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים הַשְּׁבִיעִית לֹא הִפְסִידָה כְּלוּם**. פְּרוּשׁ, בְּפְרִיחָה וְחִזְרָה שְׁלִישִׁית. אֵלָא לְעוֹלָם יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה חֲמִשָּׁה קִנְיִן (ה), דְּשִׁלֵּשׁ פְּרִידוֹת פָּרַחוּ מִמֶּנָּה לְכָל הַיּוֹתֵר וְנִשְׁאַרוּ בָּהּ רַק אַחַת עֶשְׂרֵה פְּרִידוֹת, וַיַּעֲשֶׂה מֵהֶם חֵמֶשׁ חֻטָּאוֹת וְחֵמֶשׁ עוֹלוֹת, כִּינּוּן דְּאֵף הַשְּׁשִׁית אִין לָהּ כְּלוּם. וְהִכָּא לֹא גְזָרִינּוּ בְּפְרִיחָה זֹו כְּמוֹ בְּשִׁאֵר קִנְיִן, דְּכִינּוּן דְּאִינָה מִפְּסֻדַת בְּפְרִיחָה בְּשׁוּם פְּעַם, לֹא גְזָרוּ עַל הַחִזְרָה. וְאִין הִלְכָה כִּישׁ אֲוֹמְרִים: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט (ה) אָבֵל אִין לְפָרֵשׁ לֹא הִפְסִידָה כְּלוּם וַיִּקְרִיבוּ בָּהּ שְׁבַע חֻטָּאוֹת וְשִׁבְעַ עוֹלוֹת דְּמַצִּי עֲבִיד לְהוּ כִּינּוּן דְּבִקְנִין אַחֲרִים אִין בְּהֶם כְּלוּם וְאוֹתָן שְׁלֹשׁ שְׁנֵי עֶרְבוּ בָּהּ מֵאַחֲרִים רֵאוּיִין הֵם לְהִקְרִיב כְּלָם בֵּין עוֹלוֹת בֵּין חֻטָּאוֹת, שְׁבָכָל פְּעַם שְׁבָא לָהּ אֶחָד הִיא בָּא מִמֶּקוֹם שְׂרָאוּי לְהִקְרִיב בֵּין עוֹלָה בֵּין חֻטָּאת, דְּאִין זֶה הַלְשׁוֹן, דְּהִנּוּה לִיָּה לְמִימַר נִכְשְׂרָה [נִשְׁכְּרָה] שְׁבִיעִית בְּפְרִיחָה שְׁלִישִׁית, שְׁעַל יְדֵי פְרִיחָה שְׁלִישִׁית הִכְשְׂרוּ כָל הַקִּנְיִן שְׁבִישְׁבִיעִית, אֵלָא הַלְשׁוֹן מְשֻׁמֵּעַ לֹא הִפְסִידָה כְּלוּם בְּזֹאת הַפְּרִיחָה שְׁלִישִׁית. מְפָרֵשׁ: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם **לזו אחת לזו שתים לזו שלש לזו ארבע לזו חמש כו':** ידוע כי מה שיש ביד הראשונה ב' עופות וביד השניה ד' עופות וביד השביעי י"ד לפי שאין אנו מונין אלא קנין כמו שזכרנו ולפי שפרח מאת הראשונה גוזל אצל השניה והוא פסול ופוסל אחד כנגדו כמו שבארנו היה הנשאר ביד הראשונה גוזל אחד וביד השניה ב' גוזלות כשרים בלבד מהחמשה כמו שבארנו וכשפרח גוזל מהשניה אל השלישית פסל על השניה גוזל ועל השלישית גוזל הרי שנשארו לשניה שנים בלבד כשרים והפסידה השלישית גוזל אחד שנכנס אצלה וכיון שפרח מן השלישית לרביעית הפסידה על השלישית גוזל ועל הרביעית גוזל [ונמצאת השלישית גוזל ועל הרביעית גוזל] ונמצאת השלישית כבר הפסידה קן אחד והרביעית גוזל וכשפרח מן הרביעית לחמישית הפסידה הרביעית גוזל שני וחסרה קן אחת והחמישית גוזל וכשפרח לששית תהיה החמישית ג"כ חסירה קן והששית חסרה גוזל וכשפרח מן הששית לשביעית הפסידה הששית קן ג"כ והשביעית אל הששית הפסידה על השביעית גוזל שני ותהיה חסרה קן אחת והפסידה על הששית גוזל ג"כ כשנכנס אצלה ובחזירתו לחמישית מפסיד גוזל אחד על הששית וגוזל על החמישית ותהיה

הששית כבר הפסידה קן שניה וכן בחזירתו מהחמישית לרביעית הפסידה החמישית קן שניה ובחזירתו מהרביעית לשלישית תפסיד הרביעית קן שניה ובחזירתו השלישית לשניה תפסיד השלישית קן שניה ובחזירתו לראשונה תפסיד השניה קן שניה (והיה שנשארה) [צ"ל מה שהיה נשארה כו'] בידה וכן יפסיד על הראשונה הגוזל שנשאר בידה כשנכנס זה עמו הנה התבאר איך תפסיד על ראשונה ושניה כל מה שהיה בידם והפסידה השביעית קן אחת בלבד ואשר בין קן השביעית והשניה הפסידו שני קנים שני קנים והם ארבעה גוזלות לפי שכל זמן שנכנס עוף בכלל עופות הפסיד גוזל מהכלל וכשיצא הפסיד גוזל אי לפיכך הוא מפסיד לעולם קן בצאתו מן הכלל והכנסתו באותו הכלל והשביעית שלא נכנס אצלה גוזל ויצא מעמה אלא פעם אחת והנשארת שתי פעמים כמו שבארנו ולא יסור מלבבך מה שאמרנו שאין ענין חזר מעצמו רצה לומר החזרת הפריחה בלבד ואין הלכה כיש אומרים. (רמב"ם)

פרק ב - משנה ד

קן סתומה וקן מפרשת, פרח מן הסתומה למפרשת, יקח זוג לשני. חזר, או שפרח מן המפרשת ראשון, הרי כלן ימותו:

ר"ע מברטנורה קן סתומה. שלא פרש איזו חטאת ואיזו עולה: וקן מפרשת. שידוע שזו חטאת וזו עולה. והכא מיירי שנתערבו שתי הפרידות יחד אחר שהיו מפרשות והשתא אין ידוע איזו חטאת ואיזו עולה, והכי מוכח בסיפא דקתני או שפרח מן המפרשת ראשון לסתומה ימותו כלם, ואם לא נתערבו פרידות המפרשות זו בזו אמאי ימותו, ואם העולה פריחה, החטאת הנשארת תקרב, וקן הסתומה יקריבו בה עולה אחת מפני העולה שנתערבה בה. אלא מיירי שנתערבו פרידות המפרשות זו בזו, ואם נתערבה פרידה אחת מן הקן הסתומה לתוך המפרשת, יקח זוג לשני ויפריש אחד חטאת ואחד עולה, והשלישה שנתערבו יחד ימותו כלן. חזר אחד מן השלישה שנתערבו ונתערב עם היחידי הנשאר בסתומה, או בתחלת הפריחה נתערב אחד מן המפרשות לסתומה, והינו ראשון דקאמר, כלומר שבתחלת פריחה הלך אחד ונתערב בסתומה, ימותו כלן, דכיון שפרידות המפרשות נתערבו

יחד אינן קרובין עוד, וכי פרח אחד מהן במקום אחר הינו אחד מן המתות שפרח לבין הקרבות, ימותו כלן : (ר"ע מברטנורה).

רמב"ם קן סתומה וקן מפורשת פרח מן הסתומה כו' : מפורשת הוא שידע איזו חטאת מהם ואיזו היא העולה :

ומה שאמר יקח זוג לשניה ואותו שנכנס עם החטאת והעולה הוא עצמו פסול ואינו פוסל כנגדו לפי שהעולה והחטאת ידועות לפיכך על איזה מהם שנכנס מקריבין אותו ויהיה פסול כמו שנתבאר ומה שאמר וחזר או שפרח מן המפורשת ראשון על מנת שיהיה ספק ולא נדע אם (מן) חטאת פרח או (מן) העולה אבל כל זמן שידענו הרי הדין כמו שהקדמנו בפרק ראשון שאם פרח (מן) החטאת כשר מנין החטאות שבקן הסתומה ואם פרח (מן) העולה כשר מנין העולות ולפי שלא ידענו כולם ימותו בלי ספק : (רמב"ם)

פרק ב - משנה ה

חטאת מיכן ועולה מיכן וסתומה באמצע, פרח מן האמצע לצדדיו, אחד הלך ואחד הלך, לא הפסיד כלום, אלא יאמר, זה שהלך אצל חטאות, חטאת. וזה שהלך אצל עולות, עולה. חזר לאמצע, האמצעיים ימותו, אלו יקרבו חטאות, ואלו יקרבו עולות. חזר או שפרח ^(ז) מן האמצע לצדדיו, הרי כלן ימותו. אין מביאין תורין כנגד בני יונה, ולא בני יונה כנגד תורין. כיצד. האשה שהביאה חטאתה תור, ועולתה בן יונה, תכפל ותביא עולתה תור. עולתה תור, וחטאתה בן יונה, תכפל ותביא

עוֹלָתָהּ בֶּן יוֹנָה. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר, הוֹלְכִין אַחֵר
הָרֵאשׁוֹן. הָאִשָּׁה שֶׁהִבִּיָּאָה חֲטָאתָהּ וּמִתָּה,
יָבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין {ט} עוֹלָתָהּ. עוֹלָתָהּ וּמִתָּה, לֹא
יָבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין חֲטָאתָהּ:

ר"ע מברטנורה חטאת מכאן. פְּרִידָה הַמִּפְרֶשֶׁת לְחֲטָאת לְצַד אֶחָד,
וּפְרִידָה הַמִּפְרֶשֶׁת לְעוֹלָה לְצַד הַשְּׁנִי, וּשְׁתֵּי פְּרִידוֹת שֶׁל קֵן סְתוּמָה
בְּאֲמִצֵּעַ: **פָּרַח מִן הָאֲמִצֵּעַ.** פְּרִידָה אַחַת לְיָמִין וּפְרִידָה אַחַת לְשְׂמָאל: **לֹא**
הַפְּסִיד כָּלוּם. דָּאוֹתוֹ שֶׁמְעַרְב עִם הַחֲטָאת יַעֲשֶׂה חֲטָאת, וְאוֹתוֹ שֶׁעִם
הָעוֹלָה יַעֲשֶׂה עוֹלָה, אֲבָל לֹא חֲטָאת, דְּשָׂמָא יַעֲשׂוּהוּ מִן הָעוֹלָה
הַמִּפְרֶשֶׁת: **חֲזֵר לְאֲמִצֵּעַ.** חֲזָרוּ מִן הַצְּדָדִים אֶחָד מִכָּאן וְאֶחָד מִכָּאן
וְנִתְעַרְבוּ יַחַד, אֵלּוּ יָמוֹתוֹ, דְּחֲטָאת וְעוֹלָה נִתְעַרְבוּ יַחַד. אֲבָל אוֹתָן
שֶׁנִּשְׁאַרוּ כָּל אֶחָד לְבִדּוֹ, קָרְבִים כָּל אֶחָד כְּדִינוֹ: **חֲזֵר.** מִן הָאֲמִצֵּעִים
לְצְדָדִים, הָרִי חֲטָאוֹת וְעוֹלוֹת מְעַרְבִים, וְיָמוֹתוֹ כִּלְוֹן {ו}: **אִין מְבִיאים**
תּוֹרִים כְּנֶגֶד בְּנֵי יוֹנָה. אֵלּוּ אוֹ שְׁנֵיהֶם תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵיהֶן בְּנֵי יוֹנָה: **תִּכְפַּל**
וְתִבִּיא עוֹלָתָהּ בֶּן יוֹנָה. כְּדִין הַחֲטָאת. שֶׁהַחֲטָאת הִיא עֶקֶר {ח}, בֵּין
שֶׁהַפְּרִישָׁתוֹ תִּחְלָה בֵּין שֶׁהַפְּרִישָׁתוֹ בְּסוּף: **הוֹלְכִין אַחֵר הָרֵאשׁוֹן.** וְאִינָה
מְבִיָּאָה הַשְּׁנִי אֵלּוּ מִמִּין שֶׁהַפְּרִישָׁה בְּרֵאשׁוֹן, בֵּין שֶׁהִיא הָרֵאשׁוֹן חֲטָאת
בֵּין שֶׁהִיא עוֹלָה. וְהִלְכָה כִּתְנָא קָמָא: **לֹא יָבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁים חֲטָאתָהּ.**
דְּהוּיָא חֲטָאת שְׁמִתוֹ בְּעַלְיָה. וְאִי לֹא מֵהָאִי טַעְמָא, מְבִיאים חֲטָאת אִף
עַל פִּי שֶׁקָּרְבָה עוֹלָה תִּחְלָה. וְאִף עַל גַּב דְּבִכְל מְקוֹם חֲטָאת קוֹדֶמֶת
לְעוֹלָה, הֵינּוּ דְּוָקָא לְמַצּוּהָ אֲבָל לֹא לְעַבֵּב: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ו} כֵּן כְּתוּבוֹ הַרְמַב"ם וְהַמִּפְרֶשֶׁת. וְהוּא מְצִי לְמִימַר דְּיָמוֹתוֹ מְפִינֵי
שֶׁפָּרַח בָּהֶן מִבֵּין הַמִּתּוֹת: {ז} **שֶׁפָּרַח כּו'.** שֶׁפָּרַח לְצַד זֶה שֶׁשֵּׁם הַחֲטָאוֹת אוֹ
הָעוֹלוֹת וּפָרַח מִשֵּׁם לְקַצָּה הָאֶחָד, הָרִי כְּבָר הָיָה תַעֲרֹבֶת הַחֲטָאת בְּעוֹלָה,
וּלְפִיכֵךְ כָּלֵם יָמוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר בְּתַחֲלַת הַמְּסַכָּת. הַרְמַב"ם. וְהַר"ב
וְהַמִּפְרֶשֶׁת נִרְאָה דְּלֹא גָרְסִי אוֹ שֶׁפָּרַח: {ח} עֵין פֶּרֶק י' דְּזִבְחִים מְשֻׁנָּה ד'. וְעֵין
תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: {ט} **יָבִיאוּ כּו'.** דְּשַׁעֲבוּדָא דְּאוֹרִיתָא. וּמִשׁוּם הִכִּי אֶפְלוּ לֹא
הַפְּרִישָׁתוֹ מִחִיּוּם. גְּמָרָא: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת מיכן ועולה מיכן וסתומה באמצע פרח מן כו': אם חזרו
לאמצע הוא שמתערבת חטאת בעולה ולפיכך ימותו וכן אם חזרו מן
האמצע לצדדים כולם ימותו לפי שאפשר עולה הלכה אצל חטאת וחטאת
אצל עולה. וענין מה שאמר או שפרח מן האמצע לצדדין הוא שפרח לצד זה
ששם החטאות או העולות ופרח משם לקצה האחר הרי כבר היה תערובת
החטאת בעולה לפיכך כולם ימותו כמו שנתבאר בתחלת המסכת ת"ק הולך
אחר החטאת לפי שהכתוב הקדים אותה כמו שבארנו בעשירי מזבחים ובן
עזאי הולך אחר המין שהפרישה ממנה בתחלתה בין שהוא עולה או חטאת
והלכה כת"ק: (רמב"ם)

פרק

ג

פרק ג - משנה א

בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּכֹהֵן נִמְלָד. אֲבָל בְּכֹהֵן
שְׂאִינּוּ נִמְלָד, אַחַת לָזוּ וְאַחַת לָזוּ, שְׁתֵּי לָזוּ
וְשְׁתֵּי לָזוּ, שְׁלֹשׁ לָזוּ וְשְׁלֹשׁ לָזוּ, עָשָׂה כֵּל
לְמַעַל, מַחְצָה כָּשֶׁר וּמַחְצָה פְּסוּל. כֵּל לְמַטָּן,
מַחְצָה כָּשֶׁר וּמַחְצָה פְּסוּל. חֲצִים לְמַעַל
וְחֲצִים לְמַטָּה, אֶת שְׁלֹמֶעֱלָה, מַחְצָה כָּשֶׁר
וּמַחְצָה פְּסוּל, וְאֶת שְׁלֹמֶטָה, מַחְצָה כָּשֶׁר
וּמַחְצָה פְּסוּל:

ר"ע מברטנורה **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֹהֵן נִמְלָד.** אֲפָרְקָא קָמָא קָאִי.
וְהָכִי קְאָמְרִינּוּ, בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים דְּחֻטָּאת שְׁנַתְעַרְבָה בְּעוֹלָה שְׁכַלְס
יְמוּתוֹ **[א]**, וְכֵן אַחַת לָזוּ וְשְׁתֵּי לָזוּ וְשְׁלֹשׁ לָזוּ דְהַמְעַט כָּשֶׁר, הִנֵּי מְלִי
בְּכֹהֵן שְׂבָא לְהַמְלִד וְלִשְׂאֵל אִידָּ מִשְׁפָּטָן. אֲבָל בְּכֹהֵן שְׂאִינּוּ נִמְלָד וְעָשָׂה
לְדַעַת עֲצָמוֹ קֵן שְׁלָם לְמַעַל לְאַשָּׁה אַחַת, עוֹלָה כְּשֶׁרָה וְחֻטָּאת פְּסוּלָה
[ב]. וְאִם עָשָׂה קֵן שְׁלָם לְמַטָּה, חֻטָּאת כְּשֶׁרָה וְעוֹלָה פְּסוּלָה. הַלְכָּד, אַחַד
לָזוּ וְאַחַד לָזוּ שְׁנַיִם לָזוּ כּוּי וְעָשָׂה כֵּל לְמַעַל, מַחְצָה כָּשֶׁר דְּהִינּוּ עוֹלוֹת,
וּמַחְצָה פְּסוּל הִינּוּ חֻטָּאוֹת. וְאִם עָשָׂה כֵּל לְמַטָּה, חֻטָּאוֹת כְּשֶׁרוֹת וְעוֹלוֹת

פסולות. וְכַל פְּרָקָא קָמָא מִיָּרִי לְכַתְּחֵלְהָ, וְהָאִי פְּרָקָא מִיָּרִי בְּדִיעְבַּד. וּבְאַחַד לָזוּ וּשְׁנַיִם לָזוּ דְאָמְרוּן לְעִיל בְּנִמְלָךְ הִמְעֵט כְּשֵׁר, הֵכָא בְּלֵא נִמְלָךְ הַמְרַבָּה כְּשֵׁר, כִּיּוֹן שְׁעֵשָׂה חֲצִין לְמַעְלָה וְחֲצִין לְמַטָּה. כִּיּוֹד, הָרִי שְׁמֵאֲחַד לָזוּ עָשָׂה אוֹתוֹ קֹן שֶׁל אִשָּׁה לְמַעְלָה וּמִשְׁנֵי קִנְיֹן שֶׁל אִשָּׁה אַחֲרֵת עָשָׂה פְּרִידָה אַחַת מֵהֶן לְמַעְלָה כְּדִי שְׂיִהְיוּ חֲצִין לְמַעְלָה, וְנִשְׁאַרוּ שְׁלֹשׁ פְּרִידוֹת לְמַטָּה, הָרִי כְּשֵׁר שְׁתֵּי עוֹלוֹת לְמַעְלָה וּשְׁתֵּי חֲטָאוֹת לְמַטָּה, הָרִי שְׁנֵי קִנְיֹן כְּשָׂרִים וּשְׁלִישֵׁי פְּסוּל, וְזֶהוּ הַמְרַבָּה כְּשֵׁר. וְכֹן שְׁנַיִם לָזוּ וּשְׁלֹשָׁה לָזוּ, מִן הַשְּׁנֵי קִנְיִים יֵשׁ אַרְבַּע פְּרִידוֹת לְמַעְלָה, וְעוֹד לְקַח פְּרִידָה אַחַת מִן הַשְּׁלֹשָׁה קִנְיֹן, הָרִי חֲמִשׁ פְּרִידוֹת לְמַעְלָה וְחֲמִשׁ פְּרִידוֹת לְמַטָּה, מִן הַחֲמִשׁ פְּרִידוֹת שֶׁל מַעְלָה יֵשׁ שְׁלֹשׁ עוֹלוֹת, וּשְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת, הָרִי שְׁלֹשָׁה קִנְיֹן כְּשָׂרִים, וְזֶהוּ הַמְרַבָּה כְּשֵׁר, וּמִיָּהוּ עֲשָׂרָה לָזוּ וּיְמָאָה לָזוּ, אִי אֶפְשָׁר לְמַצֵּא בְּעִנְיֵן זֶה, לְפִי שֶׁהֵן זֹגוּת, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהַמְרַבָּה כְּשֵׁר דְּתַנְּן בְּמִתְנִיתִין אֵינּוּ חוֹזֵר אֶלָּא לְאַחַד לָזוּ וּשְׁנַיִם לָזוּ כּוֹי שְׂאִינְן זֹגוּת, וְאִידִי דְּתַנְּן לְעִיל בְּכֵהָאִי גְּוֹנָא הִמְעֵט כְּשֵׁר, תְּנָא נְמִי בְּכֵהָאִי גְּוֹנָא הַמְרַבָּה כְּשֵׁר בְּאִינוּ נִמְלָךְ. וּמִיָּהוּ אֶף בְּעֲשָׂרָה לָזוּ וּיְמָאָה לָזוּ הַמְרַבָּה כְּשֵׁר, שְׂאִין פְּסוּל מֵהֶן אֶלָּא עֲשָׂרָה קִנְיִים, דְּשָׂמָא כָּל הַקִּנְיִים שֶׁל אִשָּׁה אַחַת לְמַעְלָה וְנִפְסְלוּ הַחֲטָאוֹת, אוֹ כֵּלָן לְמַטָּה וְנִפְסְלוּ הָעוֹלוֹת, וְעַל כִּרְחֻךְ עֲשָׂרָה קִנְיִים שְׁלֹמִים פְּסוּלִים: **אֵת שְׁלֹמַעְלָה מְחַצָּה כְּשֵׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל.** כִּיּוֹן שְׁעֵשָׂה קֹן שְׁלֹם לְמַעְלָה. וְהוֹאִיל שְׁקִנְיִים הָאֵלוּ לְשְׁתֵּי נָשִׁים, יָבִיאוּ קֹן אֶחָד בְּשִׁתְּפוּת וְיִתְּנוּ בִּינֵיהֶן, אִם מִשָּׁל רֵאשׁוֹן עוֹלָה לְלֵאָה, תֵּהָא בְּאַחֲרוֹן חֲטָאת לְלֵאָה, אוֹ אֶפְכָּא. וְדוֹקָא עָשָׂה קֹן שְׁלֹם לְמַעְלָה, אֲבָל אִם חֵלֶק הַקִּנְיִים פְּרִידָה אַחַת לְמַעְלָה וּפְרִידָה אַחַת לְמַטָּה, הַכֹּל כְּשֵׁר, שְׂאִנִּי אוֹמֵר עוֹלָה לְמַעְלָה וְחֲטָאת לְמַטָּה, שְׁהַקִּנְיִים מִתְּפָרְשִׁים בְּעֲשִׂית כֹּהֵן: (ר"ע מברטנורא).

עיקר תוי"ט {א} וְכֹן כָּתַב הַמְּפָרֵשׁ. וּמִשּׁוּם מְשֻׁנָּה ג' הוּא דְּנִקְטִי הֵכִי. דְּהָא הֵכָא בְּסִתּוּמָה אֲנִן קִיְמִינֵן: {ב} וְיַעֲשׂוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַר"ב בְּסוּף מִתְּנִיתִין. וְכִלְיָה פְּרָקִין כְּמָאן דְּאָמַר בְּעִלֵּי חֲיִים אֵינְן נִדְּחִין, וּמִשּׁוּם הֵכִי כִּי אֶקְרִיב אֲרָצִי: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם בד"א בכהן נמלך אבל בכהן שאינו כו': זה שהוציא מן הכלל הוא שב על הלכה רביעית מן הפרק הראשון שאמר המועט כשר לפיכך אמר שאין זה אלא בכהן נמלך אם עשה חצין למעלה וחצין למטה אבל כהן שאינו נמלך אלא עושה לרצונו למעלה ולמטה כשר המרובה והוא מגיד מאיזה טעם יהיה כן ואמר שכל זמן שאפשר ליחלק הכלל המעורב ואין בעופות מאשה האחת בשני החצאין יחד הרי כשעשה חצין למטה וחצין למעלה המחצה כשר ומחצה פסול לפי שאנו אומרים אפשר לעופות של אחת כולן היו למעלן או למטן שחציו לעולם כשר וזה אפשר להיות כל זמן שיהיה מנין כנגד מנין ליחלק בשני חצאין מקריבין החצי למעלה וחצי למטה ושלא יהיו מקצת העופות שהקריבו למעלה ומקצת מה שהקריבו למטה משל אשה אחת אלא אפשר שהיו כולן מאשה אחת או המחצית שנעשה באחד משני הצדדין וכל זמן שאי אפשר ליחלק הכלל המעורב ולעשות חציו למעלה וחציו למטה אלא כשעופות האחת כבר נעשה מהם למעלה ולמטה הרי הרוב כשר לפי שבעלת הרוב היא שנעשה מעופות שלה

למעלה ולמטה הכרח ואי אפשר זה אלא כשיהא מנין יותר מהמנין שכנגדו וביאור זה שיהיו לרחל שתי עופות וללאה ארבעה ונתערבו כולן והקריבו מהם שלשה למעלה ושלושה למטה הרי בהכרח שלאה בעלת הארבעה כבר נעשה מעופות שלה למעלה ולמטה ולפי שנשתתפה בשני הצדדין אמרו שכל עופותיה כשרים ומה שנעשה מהם למעלה היא עולה ומה שנעשה מהם למטה הוא חטאת הואיל והכהן לא שאל רשות ממנה כפי מה שהעמדנו דברינו כולו בכהן שאינו נמלך אלא עושה חטאת מה שירצה ועולה מה שירצה : (רמב"ם)

פרק ג - משנה ב

אַחַת לָזוֹ, וּשְׁתַּיִם לָזוֹ, וְשֹׁלֵשׁ לָזוֹ, וְעֶשֶׂר לָזוֹ, וּמֵאָה לָזוֹ, עָשָׂה כָּלֵן לְמַעְלָה, מִחֻצָּה כָּשֵׁר וּמִחֻצָּה פְּסוּל. כָּלֵן לְמַטָּן, מִחֻצָּה כָּשֵׁר וּמִחֻצָּה פְּסוּל. חֻצֵּי־לְמַעְלָן וְחֻצֵּי־לְמַטָּן, הַמְּרַבֵּה כָּשֵׁר. זֶה הַכֹּלֵל, כָּל מְקוֹם שֶׁאַתָּה יָכוֹל לַחֲלֹק אֶת הַקִּנּוּי וְלֹא יִהְיֶה מִשָּׁל אִשָּׁה אַחַת, בֵּין מְלַמְעָלָן בֵּין מְלַמְטָן, מִחֻצָּה כָּשֵׁר וּמִחֻצָּה פְּסוּל. כָּל מְקוֹם שֶׁאֵין אַתָּה יָכוֹל לַחֲלֹק אֶת הַקִּנּוּי עַד שֶׁיִּהְיֶה מִשָּׁל אִשָּׁה אַחַת, בֵּין מְלַמְעָלָן בֵּין מְלַמְטָן, הַמְּרַבֵּה כָּשֵׁר :

ר"ע מברטנורה ז"ה הפלל כל מקום שאתה יכול לחלק כו'. כלומר, שקן אשה אחת אינו נחלק לשנים אלא קן אשה אחת למעלה וקן אשה אחרת למטה, מחציה כשר ומחציה פסול: **וכל מקום כו'.** כגון אחד לזו ושנים לזו, שיש מחלק של אשה אחת למעלה ולמטה, המרבה כשר כדפרישית : (ר"ע מברטנורה).

רמב"ם אחת לזו ושתיים לזו ושלוש לזו ועשר לזו ומאה כו': כל זה מבואר: (רמב"ם)

פרק ג - משנה ג

חטאת לזו, ועולה לזו, עשה כָּלן לְמַעַלּוֹ, מַחֲצָה כָּשֶׁר וּמַחֲצָה פְּסוּל. כָּלן לְמַטּוֹ, מַחֲצָה כָּשֶׁר וּמַחֲצָה פְּסוּל. חֲצִין לְמַעַלּוֹ וְחֲצִין לְמַטּוֹ, שְׁתֵּיהֶן פְּסוּל, שְׁאֲנִי אוֹמֵר, חטאת קרבה לְמַעַלּוֹ וְעוֹלָה לְמַטּוֹ:

ר"ע מברטנורה חטאת לזו ועולה לזו כו'. הא נמי קאי אדתיני לעיל בפרק קמא, עולה שנתערבה בחטאת או אפכא, כָּלן ימותו. והני מלי בגמלך, אבל בלא גמלך על תערבתו ועשה קו **ג** לְמַטָּה וְקוֹ לְמַעַלָּה, מַחֲצָה כָּשֶׁר וּמַחֲצָה פְּסוּל. ואף על גב דאי אתי לאמלוכי אמרינן ליה לא תקריב, כדתיניא ימותו כָּלן, השתא דלא גמלך אמרינן שכל אחד נעשה כהלכתו וכשר: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **ג** רוצה לומר שתי פרידות שהאחת חטאת ואחת לעולה: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת לזו ועולה לזו כשר עשה כולן למעלה מחצה כו': אין כאן עירוב כל עיקר לפי שאלו היה שם עירוב היה הדין שימותו כולם כמו שהקדמנו בתחלה אבל נולד לו ספק באיזו משתיהן עשה למעלה ואיזו למטה והבן זה: (רמב"ם)

חטאת ועולה וסתומה ומפרשת, עשה כלן למעלו, מחצה כשר ומחצה פסול. כלן למטה, מחצה כשר ומחצה פסול. חצין למעלו וחצין למטון, אין כשר אלא סתומה, והיא מתחלקת ביניהן:

ר"ע מברטנורה חטאת ועולה וסתומה ומפרשת. שתי נשים שלקחו שלשה קנין, זו צריכה עולה וקן שלם, דהינו שתי עולות וחטאת אחת, וזו צריכה חטאת וקן שלם, דהינו שתי חטאות ועולה אחת, ופרשו אחד מן הקנין פרידה עולה לזו ופרידה חטאת לזו, ואחד מן הקנין הניחו סתומה שלא פרשו איזו עולה ואיזו חטאת, והשלישי פרשו איזו עולה ואיזו חטאת, אבל בעלים לא נתפרשו, הרי חטאת לזו ועולה לזו וקן סתומה וקן מפרשת, וצריך להקריב שני הקנין הללו סתם על שתיהן, העולות למעלה וחטאות למטה, ועולה לזו וחטאת לזו צריך להקריב לשם בעלים **ד**. ואם נתנם הפהו חצין למטה וחצין למעלה, אין כשרה אלא סתומה, דהי מניהו דעבד עולה והי מניהו דעבד חטאת, כשר, כיון שכל קן וקן היה בפני עצמו: **מתחלקת ביניהם**. הואיל ובערוב לקחום, האחת יצאה ידי חטאת והאחת יצאה ידי עולה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **ד** ומיהו כי אקריב בסתמא, כל אחת עלתה למי שהיא כו'. ומשום הכי משכחת להו מחצה כשר ומחצה פסול כדתנינן. וכתבו התוספות דלא הנה צריך למתני אלא סתומה ומפרשת, דבחטאת ועולה אין מרויח כלום: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת ועולה וסתומה ומפורשת עשה כולן כו': סדר זה כך הוא קן מפורשת חטאת ועולה וקן סתומה זו היא ג"כ קרבן עולה אלא שהיא סתומה ולא פירש ואמר זו עולה או חטאת אח"כ נולד לו הספק ולא ידע איזה מהן סתומה ולא איזו מפורשת ואין כאן תערובת גם כן ודע זה אלא הרי לפניו שלשה קני עופות אחד עולה והשני חטאת והשלישי חטאת ועולה והיא סתומה ואם עשה הכל לצד אחד הרי המחצית כשר והמחצית פסול הכרח ואם נעשה חצי הכלל למעלה והחצי למטה והוא שיעשה קן אחת למעלה וקן אחת למטה והשלישית חציה למעלה וחציה למטה הרי המפורשת כולה פסולה שאני אומר חטאת קרבה למעלה ועולה למטה והסתומה כשרה לפי שכבר נעשה חציה למעלה וחציה למטה והיא לא נתערבה אבל לפי שלא פירשנו אותה ואין אנו יכולים לומר לאשה זו או לאיש הזה שקן סתומה זו היתה שלך שהיא כשרה לפי שהכהן מעצמו הוא

הפריש אחת מהם והניח האחרת סתומה לפי שכל הדברים האלו הן בכהן שאינו נמלך והוא לא ידע לאיזה משניהם פירש הקן אנו מחלקים הענין בין שניהם ומעלין לכל אחת מבעלי שתי הקנים חצי מנין הקן הסתומה ומשלים כל אחת מהן שאר קרבנותיו : (רמב"ם)

פרק ג - משנה ה

חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּחוּבָה, אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מִנִּין
חֲטָאת שְׁבַחוּבָה. חוּבָה שְׁנַיִם בְּחֲטָאת, מְחַצָּה
כָּשֶׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל. וְחֲטָאת שְׁנַיִם בְּחוּבָה,
הַמִּנִּין שְׁבַחוּבָה כָּשֶׁר. וְכֵן עוֹלָה שְׁנֵתְעֲרָבָה
בְּחוּבָה, אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מִנִּין עוֹלוֹת שְׁבַחוּבָה.
חוּבָה שְׁנַיִם בְּעוֹלָה, מְחַצָּה כָּשֶׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל.
עוֹלָה שְׁנַיִם בְּחוּבָה, הַמִּנִּין שְׁבַחוּבָה כָּשֶׁר :

ר"ע מברטנורה חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּחוּבָה. פְּלוּמֵר הָא דְתַנִּינָא לְעִיל בְּפֶרֶק
קָמָא חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בְּחוּבָה אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מִנִּין חֲטָאוֹת שְׁבַחוּבָה,
פְּעָמִים שְׁעוֹלָה אוֹתוֹ מִנִּין לְמְחַצָּה כָּשֶׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל, וּפְעָמִים שְׁעוֹלָה
לְפָחוֹת מְמַחֶצֶה, וּמְפָרֵשׁ וְאֵזִיל כִּי צָד : חוּבָה שְׁנַיִם בְּחֲטָאת מְחַצָּה כָּשֶׁר
וּמְחַצָּה פְּסוּל. פְּרוּשׁ, שְׁנֵי קִנִּין חוּבָה שְׁיֵשׁ בְּהֵן כְּפָלִים בְּחֲטָאת, כְּגוֹן
שְׁהַקְרִיב מֵהֵן עוֹלָה אַחַת וְנִשְׁתַּיְרוּ שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְעוֹלָה אַחַת : מְחַצָּה
כָּשֶׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל. שְׁעוֹלָה אַחַת הַנִּשְׁתַּיְרוּ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַקְרִיב שְׁמָא זְהוּ
שְׁנִקְבַע לְחֲטָאת {ה}, וְחֲטָאת הַמְעַרְבֶּת אֵינוֹ יָכוֹל לְהַקְרִיב שְׁמָא הִיא
הַעוֹלָה הַנִּשְׁתַּיְרוּ {ו}, הַלְכָּד אֵינוֹ מְקַרֵּב אֶלָּא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, וְהַחֲטָאת
הַמְעַרְבֶּת וְהַעוֹלָה הַנִּשְׁתַּיְרוּ פְּסוּלִין, וְהֵינּוּ מְחַצָּה כָּשֶׁר וּמְחַצָּה פְּסוּל :
חֲטָאת שְׁנַיִם בְּחוּבָה מִנִּין שְׁבַחוּבָה כָּשֶׁר. פְּרוּשׁ, כְּגוֹן שְׁקִרְבָה חֲטָאת
אַחַת מִן הַשְּׁנַיִם קִנִּין וְנִשְׁתַּיְרוּ שְׁתֵּי עוֹלוֹת וְחֲטָאת אַחַת {ז}, הָרִי הֵן אַרְבַּע
פְּרִידוֹת עִם חֲטָאת שְׁנֵתְעֲרָבָה בִּינֵיהֶן, וְהָרִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַקְרִיב שְׁתֵּי
הַעוֹלוֹת {ח} שְׁמָא יִקַּח חֲטָאת הַמְעַרְבֶּת, וְגַם שְׁתֵּי חֲטָאוֹת {ט} לֹא יִקְרִיב
שְׁמָא יִקַּח אוֹתוֹ שְׁנִקְבַע לְעוֹלָה, הַלְכָּד אֵינוֹ מְקַרֵּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת,

הרי עולה אותו מנין הפחות שבחובה לפחות ממחצה כשר. וכהאי גונא
מפרשינו נמי וכן עולה שנתערבה בחובה: (רי"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ה} מפרש. ורוצה לומר שפא זוהי אותה המערבת שכבר נקבעה
לחטאת: **{ו}** כלומר, אחר שהקריב שתי חטאות מהתערבות שוב לא יוכל
להקריב עוד חטאת על דעת שהיא זו שנתערבה, דשפא זו היא עולה
הנשארת, דהואיל ונקרבו שתי חטאות מן התערבות הרי הקבעה השלישית
לעולה ופא זו היא, ולא היא אותה החטאת שנתערבה: **{ז}** ויהיה פי שנים
בחובה, שיש בחובה כפלים עולות כנגד החטאות: **{ח}** רצונו לומר, גם
שתייהן, ואפלו אחת מהן לא: **{ט}** רצונו לומר, שתיים ביחד אינו יכול
להקריב, אבל אחת מקריב. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

רמב"ם חטאת שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין כו': אם נתערבו דרך
משל חמשה חטאות בעשרה עופות שהם חובה שמחציתם הוא חטאת
ומחציתם עולה והרי הכל ט"ו מקריב מהם עשרה לצד אחד וחמשה לצד
אחרת ובהכרח שהעשרה שעשה בצד אחד היו חמשה מהם מן החובה הרי
כבר עשה חמשה מן החובה בצד אחד והם כשרים אם עשה העשרה למעלה
הרי חצי חובה ג"כ והוא חמש עולות כשרין ואם עשה הי' למטה הרי חצי
חובה ג"כ והוא ה' חטאות כשרין לפי נתבאר כי מה שאמר אין כשר אלא
מנין חטאות שבחובה הוא כשיהיה החטאות יותר והיקש זה בעצמו בעולת
ויהיה לך זכרון: (רמב"ם)

פרק ג - משנה ו

האשה שאמרה, הרי עלי קן כשאלד זכר,
ילדה זכר, מביאה שתי קנים, אחת לנדרה
ואחת לחובתה. נתנתם לכהן, והכהן צריך
לעשות שלש פרידים למעלן ואחת מלמטן.
לא עשה כן, אלא עשה שתיים למעלן ושתיים
למטן ולא נמלך, צריכה להביא עוד פרידה
אחת, ויקריבנה למעלן, ממין אחד. משני

מִיָּנִין, תָּבִיא שְׁתִּים. פְּרָשָׁה נִדְרָה, צְרִיכָה
לְהַבִּיא עוֹד שְׁלֹשׁ פְּרִידִים, מִמִּין אֶחָד. מְשָׁנִי
מִיָּנִין, תָּבִיא אַרְבַּע. קִבְעָה נִדְרָה, צְרִיכָה
לְהַבִּיא עוֹד חֲמֵשׁ פְּרִידִים, מִמִּין אֶחָד. מְשָׁנִי
מִיָּנִין, תָּבִיא שֵׁשׁ. נִתְּנָתְם לַכֹּהֵן וְאִין יָדוּעַ מָה
נִתְּנָה, הֶלֶךְ הַכֹּהֵן וְעָשָׂה וְאִין יָדוּעַ מָה עָשָׂה,
צְרִיכָה לְהַבִּיא עוֹד אַרְבַּע פְּרִידִים לְנִדְרָה,
וּשְׁתִּים לְחוּבְתָהּ, וְחֹטְאת אַחַת. בֶּן עֲזָאִי
אוֹמֵר, שְׁתֵּי חֹטְאוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, זֶה הוּא
שְׁאֵמְרוּ, כְּשֶׁהוּא חֵי קוּלוֹ אֶחָד, וְכִשְׁהוּא מֵת
קוּלוֹ שְׁבַעַה. כִּי צַד קוּלוֹ שְׁבַעַה. שְׁתֵּי קַרְנָיו,
שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו, שְׁנֵי חֲלִילִין. עוֹרוֹ,
לְתָף. מַעְיוֹ, לְנִבְלִים. בְּנֵי מַעְיוֹ **{יח}**, לְכַנּוֹרוֹת.
וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, אַף צִמְרוּ לְתַכְלֵת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
עֲקֻשָׁיָא אוֹמֵר, זְקַנִּי עִם הָאָרֶץ, כָּל זְמַן
שְׁמִזְקִינִין, דַּעְתָּן מְטַרְפֵּת עֲלֵיהֶן, שְׁנַאֲמַר ^(איוב יב),
מִסִּיר שְׁפָה לְנַאֲמָנִים וְטַעַם זְקָנִים יִקַּח. אֲבָל
זְקַנִּי תוֹרָה אֵינֶן כֹּן, אֶלָּא כָּל זְמַן שְׁמִזְקִינִין,
דַּעְתָּן מְתִישְׁבֵּת עֲלֵיהֶן, שְׁנַאֲמַר ^(סו), בִּישִׁישִׁים
חֲכָמָה וְאֶרֶץ יָמִים תִּבּוֹנָה:

ר"ע מברטנורה הרי עלי קו לכשאלד זכר. ביולדת ענייה עסקינן. דאלו
עשירה מביאה כבש לחובתה: והכהן צריך לעשות שלש למעלה. שקו
נדבה שתייהן עולות וקו של חובה עולה למעלה וחסאת למטה, והוא לא
עשה כן, אלא שתיים למעלה ושתיים למטה **{י}**, ולא נמלך בה לדעת על
מה הביאתו, ונפסלה פרידה אחת, הלכך צריכה שתביא פרידה אחרת
ותקריבנה למעלה: ממין אחד. כלומר, במה דברים אמורים, כשהיו
ממין אחד. אבל היו השני קנין שהביאה משני מינים, דהינו קו אחד
תורים וקו אחד בני יונה, צריכה להביא פרידה אחת תור ופרידה אחת
מבני יונה, כדי להשלים הפרידה שנפסלה, דלא ידעינן אם מן התורים

אם מן בני יונה היתה, ותנן לעיל אין מביאים תורים כנגד בני יונה כו' :
פרשה נדרה. כשהביאה שני קנין לכהן פרשה ואמרה אלו לנדרתי ואלו
לחובתי : **ממין אחד**. כלומר אם שני קנין הללו היו ממין אחד דהינו
שניהן תורים או שניהן בני יונה, והקריב מהן הכהן שתיים למעלה
ושתיים למטה, אין כשר אלא פרידה אחת מכל הארבע שהקריב, והיא
העולה שבחובה, מידי דהוי כעולה שנתערבה בחובה דאמרן לעיל אין
כשר אלא מנן עולות שבחובה, וצריכה להביא עוד שלש פרידות,
ומקריב מהן אחת למטה והיא החטאת שבחובה, ושתיים למעלה והוא
הנדר : **משני מינים תביא ארבע**. אם הביאה שני קנין משני מינים
ויפרשה נדרה ולא ידע הכהן איזה שתיים מהן עשה למעלה ואיזה עשה
למטה, צריכה להביא ארבע פרידות, דשמא השתי תורים שהביאה
לנדרה והן עולות נעשו למטה ונשאר עליה הנדר כלו, ושני בני יונה שהן
חובה נעשו למעלה ונשאר עליה בן יונה אחד לחטאת מחובתה, או שמא
שני בני יונה של חובה נעשו למטה ונשאר עליה בן יונה של עולה
מחובתה : **קבעה נדרה**. כגון שאמרה בשעת נדרה הרי עלי קן ממין
פלוני. ופרשה נדרה דלעיל, לא פרשה כלום בשעת הנדר, אלא לאחר
שנדרה סתם הרי עלי קן הביאה מאיזה מין שרצתה ואמרה אלו לנדרתי :
צריכה להביא עוד חמש פרידות. הכא מיירי כגון שלאחר שקבעה נדרה
והביאה נדרה עם חובתה אל הכהן עשה הכהן שתיים למעלה ושתיים
למטה ולא ידע אם נדרה עשה למעלה וחובתה למטה אם להפך, והיא
גם היא שכחה איזה מין קבעה לנדרה אם תורים אם בני יונה, צריכה
להביא עוד חמש פרידות, דשמא הנדר נעשה למטה והחובה למעלה
ואין כשר אלא עולה שבחובה בלבד ונשאר עליה חטאת של חובה ושתי
עולות של הנדר, ומפני ששכחה באיזה מין קבעה נדרה צריכה להביא
שתי תורים ושני בני יונה ולעשות ארבעתן למעלה כדי לצאת ידי נדרה,
וצריכה להביא נמי בן יונה או תור לחטאת להשלים חובתה, הרי חמש
פרידות. והני מלי כשהביאה מתחלה נדרה וחובתה הכל ממין אחד,
אבל אם ידעה שמתחלה הביאה נדרה וחובתה משני מינים ושכחה
מאיזה מין קבעה נדרה, צריכה להביא שש פרידות, ארבע להשלים
נדרה דהינו שתי תורים ושני בני יונה כדאמרן לעיל, כיון שאינה יודעת
באיזה מין קבעה לנדרה וצריכה לצאת ידי שניהם, ושתי תורים או שני
בני יונה לעשות אחד חטאת ואחד עולה להשלים חובתה. והכא לא
אמרין ידי לה בבן יונה או תור לחטאת בלבד ותעלה לה העולה
שהקריבה תחלה לשם חובה כדאמרן לעיל, דבשלמא כשהביאה ממין
אחד אינה צריכה להביא לעולת חובתה, ממה נפשך, אם אותן תורין
שקבעה לנדרה נעשה למטה שתייהן, אם כן חובתה למעלה כלה ויצאה
ידי חובתה מעולה, ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה, אם
כן נדרה נמי נעשית אחת למעלה ואחת למטה ויצאה ידי נדרה מתוך
אחד, ושתי תורים שהביאה עכשיו באחת יצאה ידי נדרה ובאחת ידי
עולת חובתה. ואם חובתה נעשית כלה למטה והחטאת כשרה והעולה
פסולה, השתי תורים שהביאה עכשיו באחת השלימה חובתה והאחת

היא נדבה, וחטאת שמביאה עכשיו תביא על הספק ולא תאכל **[יא]**. ואם היו הראשונים יונים תביא עכשיו חטאתה בן יונה, ועולה אינה צריכה ממה נפשך כמו שאמרנו בתורים. אבל כשהביאה שני מינים ושכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה מין קבעה לחובתה **[יב]** וגם שכחה מה פרשה, ועשה הפהו כל מין ומין אחד למעלה ואחד למטה **[יג]** שהיה סבור ששניהן חובות סתומות, תביא ארבע לנדרה, שתי תורין ושני יונים, לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לנדרה, וגם שני מינין [צריכה לחטאת לזונה לעולת חובתה], לפי שאינה יודעת מאיזה מין היתה **[יד]**, ואנו תור כנגד תור ויונה כנגד יונה בעינו: **נתנתם לפהו ואין ידוע כו'.** כגון שקבעה נדרה וקבעה חובתה והביאה לפהו קו לנדרה וקו לחובתה ואינה יודעת מאיזה מין קבעה נדרה ומאיזה מין קבעה חובתה, או אם נתנה לפהו שני מינין או מין אחד והפהו אינו יודע אם עשה הפל למעלה או הפל למטה או מחצה למעלה ומחצה למטה, הרי זו מביאה ארבע פרידות לנדרה, שתי תורין ושני בני יונה, ומביאה גם כן שתיים לחובתה אחת חטאת ואחת עולה מאיזה משני מינים שתרצה, ומביאה חטאת **[טו]**: **אמר רבי יהושע זהו שאמרו כו'.** כשם שהכבש חי אין יוצא ממנו אלא קול אחד, וכשהוא מת שהיה ראוי שיפסק קולו יוצאים ממנו שבעה קולות כדמפרש ואזיל, הכא נמי כשנדרה תחלה קדם שהביאה כלום לא היתה צריכה אלא קו לנדרה וקו לחובתה, ולאחר שקבעה נדרה והביאה נדרה וחובתה, לפי שאינה יודעת מה קבעה ואין יודע הפהו מה הקריב, צריכה להביא ארבע פרידות לנדרה וארבע לחובתה כדאמרו **[טז]**: **קרניו לחצוצרות.** לשופרות. דקרינן לשפורה חצוצרתא **[יז]**: **אף צמרו.** לעשות ממנו תכלת. עושים מצמרו מעיל שכלו תכלת ועל שוליו פעמונים שמשמיעים קול. ותנא קמא תכלת לא קא חשיב, לפי שאין התכלת משמיע קול אלא הפעמונים שעל שוליו סביב: **רבי שמעון בן עקשיא אומר.** אף כל זה דומה להך מלתא, דכשם שכשהוא מת קולו שבעה, כך זקני תורה כל זמן שפזקנים ובאים לידי תשות כח, הן מוסיפין חכמה **[יט]**: **שנאמר מסיר שפה לנאמנים.** ובעמי הארץ משתעי קרא, דלעיל מניה כתיב מסיר לב ראשי עם הארץ: **בישישים חכמה.** הינו תלמידי חכמים. דאלו עמי הארץ, חכמת מה להם: (רי"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [י] כסבור שני הקנין חובה עליה שמא יולדת בזוב היתה והזקקה לקו לידה וקו זיבה. רש"י: **[יא]** וכן לכל החטאות דמתניתין הבאות על הספק: **[יב]** הרמב"ם לא כתב שקבעה לחובתה. ודו"ק: **[יג]** לרבותא כתב כן, דלא תימא דמפל מין הקריב עולה אחת כו', קא משמע לן דלא, דהא בפרשה וקבעה מירי: **[יד]** לאו דוקא. דיכולה להביא שתי פרידות מאיזה מין שתרצה אחת חטאת ואחת עולה, וכמו שכתבתי בסמוך. וכן כתב הרמב"ם: **[טו]** מאיזה מין שיהיה להוסיף על כפש לעולה דעשירות, הואיל וחובתה גם כן קבועה והיא לא ידעה מאיזה מין. הרמב"ם. ובן עזאי מסתפק עוד באיזה מין קבעה עם הכבש, ולכך אמר שתי, ורוצה לומר תור ובן יונה. ועין תוספות יום טוב שהאריך בפרוש הרמב"ם הרבה, ותפס עקר

לְפָרוֹשׁ רִשְׁיִי בְּזִבְחִים דָּף סִיז. דוֹק בָּהֶם אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּה: [זט] רִשְׁיִי. וְלִרְבוּתָא נְקֻטִי מִנֵּן הַמְרָבָה אָף עַל גַּב דְּהֵנוּ לָבָן עֲזָאֵי. אֲבָל הֵיוּ יְכוּלִים לְפָרֵשׁ אֲלֵיבָא דְתִנָּא קִמָּא, וְשִׁלַּשׁ לְחֻבְתָּהּ, וְהוּוּ מִמֶּשׁ שְׁבַע: [יז] דְּאֵי חֲצוּצְרוֹת מִמֶּשׁ, הָא תִנְן בְּסוּף תְּמִיד וְשִׁתִּי חֲצוּצְרוֹת שֶׁל כֶּסֶף בִּינְדָם. עוֹד יֵשׁ לוֹמַר, דְּהֵיא דְתְּמִיד שֶׁל כְּהֲנִים וְהֵי דְהֵכָא שֶׁל לוֹיִים לְכֻלֵּי שִׁיר, וְשְׁנֵי מִינֵי חֲצוּצְרוֹת הֵיוּ. תּוֹסְפוֹת: [יח] בְּנֵי כוֹ'. מַעֲיִם הַדְּקִים. כְּמוֹ הַדְּרָא דְכִנְתָּא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: [יט] שְׁבֻשְׁעָה שֶׁהוּוּ מְזַקְיָנִין וְנִחְלָשִׁים וְיִפְסִיד גּוּפָם, תְּרַבָּה חֲקֻמָּתָם וְיִתְחַזֵּק שְׁכָלָם וְיִוְסִיפוּ שְׁלֵמוֹת. הַרְמַבְ"ם: (עֵיקָר תּוֹי"ט).

רמב"ם **האשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר ילדה כו':** כבר הקדמנו לך בתחלת מסכת זו שהחובה אחד עולה ואחד חטאת ושהנדבה שתיים עולות ולפיכך מביאה (שלשה) [ארבעה] עופות שנים מהן קרבן יולדת אחד עולה ואחד חטאת והשנים עולות לפי שהוא נדר ולפיכך מקריבין מהם שלש למעלה והם עולות ואחד למטה והוא חטאת ואם עשה הכהן שתיים למעלה ושתיים למטה ולא נמלך יהיה [האחד מן] הארבעה עופות בלבד פסול לפי שהשנים שנעשו למעלה נדרה והשנים שנעשו למטה חובתה ואחד חטאת והוא כשר והעולה פסול לפי שהוא למטה ולפיכך מביאה עוד אחד ומקריבין אותו למעלה והיא העולה הנשארת עליה ותצא ידי נדרה וחובתה כל זה אם הביאה הארבע עופות שנעשו שתיים למעלה ושתיים למטן ממין אחד ר"ל שיהיו כולם תורים או כולם בני יונה אבל אם היו שני מינים והביאה שתי תורים ושני בני יונה הרי צריכה להביא שתי תורים [נ"א ובני ובן יונה] ומקריבין שתיהן למעלה וביאור זה לפי שאין אנו יודעים איזה מין הוא שנקרב למטה אם השתי תורים ונשאר עליה מן החובה תור להקריבה עולה או שתי בני יונה הם שנעשו למטן ונשאר עליה עולה בן יונה ולפיכך תביא תור ובן יונה ונקרבין שניהן למעלה וזה הולך אחר העיקר שזכר בסוף הפרק השני שאמר אין מביאין תורים כנגד בני יונה ולא בני יונה כנגד תורים ולפיכך יהא סדר מה שאמר ממין אחד כן בד"א כשהיו מין אחד אבל משני מינים תביא שנים ר"ל שתי פרידות ולפי סדר זה הוא כל מה שאמר כאן ממין אחד ושני מינים:

אחר כך אמר פירשה נדרה ר"ל שפירשה אותו ואמרה אלו התורים לנדרי וכשהביאה השתי קנים לכהן ואמרה אלו לנדרי ואלו לחובתי ונטל אותם הכהן והקריב שתיים למעלה ושתיים למטה הרי אין כשר מן הארבעה אלא גוזל אחד בלבד והוא העולה שבחובה וזה הולך אחר העיקר שהקדמנו

בפרק הראשון והוא מה שאמר בעולה שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין עולות שבחובה ולפיכך ישאר עליה מחובתה חטאת אחת והנדר כולו וצריכה להביא שלשה עופות ומקריבין מהן אחד למטן והוא הנשאר מן החובה ושתיים למעלה והוא הנדר אם היו הארבעה ממין אחד אבל אם היו תורים ובני יונה והרי היא דרך משל פירשה נדרה בתורים ולא ידע הכהן איזה שניהם עשה למטה ואיזה עשה למעלה הרי היא צריכה להביא ארבעה עופות וביאור זה שמא השתי תורים נעשו למטה ונשאר עליה הנדר כולו ונשאר עליה מחובתה חטאת מן בני יונה או שני בני יונה נעשו למטה ונשאר עליה מחובתה עולה מבני יונה לחובתה ויעשו אחד למטה ואחד למעלה לפי שבספק זה הנולד לא יצאה ידי נדרה ולא ידי חובתה כמו שבארנו :

אחר כך אמר קבעה נדרה וענין קבעה נדרה שפירשה המין שמביאה ממנו נדרה והביאה אותה לכהן עם חובתה ועשה שתיים למעלה ושתיים למטה ולא ידע אם הנדר נעשה למעלה או למטה וגם היא נסתפק לה אי"ה משתי המינים קבעה בו נדרה אם תורים או בני היונה וזהו ההפרש שיש בין קבעה לפירשה שפירשה הוא שתאמר בשעת הבאת נדרה וחובתה אלו לנדרי ואלו לחובתי וקבעה נדרה הוא שתאמר בשעת הנדר הרי עלי קן ממין פלוני והוא מדבר כאן במי שקבעה נדרה והביאה אותו ואח"כ שכחה מאיזה מין קבעה אותו אבל ודאי אצלה שהוא קבוע הרי דינה שתביא חמשה עופות לפי שאנו אומרים כמו שהקדמנו הנדר נעשה למטה והחובה למעלה ולא יהא מן הארבעה כשר אלא עולה שבחובה לפי עיקר דבר שאמר שאין כשר אלא עולה של חובה ונשאר עליה מחובתה חטאת ונשאר עליה הנדר כולו והיא לא ידעה באיזה משני המינים קבעה נדרה צריכה להביא שתי תורים ושני בני יונה ומקריבין כל הארבעה למעלה ותצא ידי נדרה. אחר כך תביא תור או בן יונה ויעשה חטאת והוא הנשאר מתיבתה והתרנו תור או בן יונה לפי שאין אנו יודעין מאיזה משני המינים היו הארבעה שנולד בהם הספק אם בתורים או בבני היונה וזה אם היו הארבעה ממין אחד והיה ודאי אצלה שנתנה לכהן מהן ולא ידעה מאיזה מין היה אבל אם ידעה ששני מינים נתנה לו שתי תורים ושני בני יונה ושנדרה היה קבוע באחד משניהם ולא ידעה באיזה מין היה ועשה שתיים למעלה ושתיים למטה כפי עיקר הלכה הרי דין זו שתביא שש פרידות ארבעה מהן שתי תורים ושני בני יונה יעשו למעלה ותצא ידי נדרה והשנים שתי תורים או שני בני יונה ושניהן חובתה אחד

עולה ואחד חטאת ואין אנו יכולים לומר כאן שנחשוב לה עולה שבחובה וישאר עליה מחובתה חטאת בלבד ותביא אותה מאיזה מין שתרצה לפי שודאי אצלינו ששני מינין היו הארבעה עופות ולא נדע עולה שבחובה מאיזה מין נעשה לפיכך תביא חטאת כנגדה מאותו המין אח"כ אמר נתנתן לכהן ואין ידוע מה נתנה ר"ל שהיא נדרה נדר קבוע ונתנה לו קן של נדר וקן של חובה והיא ג"כ קבעה חובתה אחר כך ולא ידעה איזה מין קבעה בו חובתה ולא איזה מין קבעה בו נדרה ולא אם נתנה לכהן ב' מינים או מין אחד ולא ידע הכהן אם (כל זה) עשה הכל למעלה או הכל למטה או מחצה ומחצה הרי חייבת זו להביא ארבע עופות לנדרה שתי תורים ושני בני יונה ויעשו למעלה ותביא ג"כ שתים לחובתה אחד חטאת ואחד עולה מאיזה שני מינים שתרצה אח"כ תביא חטאת מן בני היונה או מן התורים להוסיף על הכבש בן שנתו לעולה שהוא קרבן יולדת עשירה הואיל וחובתה ג"כ קבוע והיא לא ידעה מאיזה מין :

ואמר בן עזאי שהיא מביאה שתי חטאות תור ובן יונה לפי שאנו אומרים אפשר שקבעה נדרה וקבעה חובתה עם הכבש בתור או בבן יונה והרי היא מקריבה את שניהם יחד וכבר ידעת דעת בן עזאי הולכין אחר הראשון ולפיכך תביא שתי תורים ושני בני יונה לנדרה ויעשה הארבעה עולות אח"כ תביא לחובתה שתי תורים או שני בני יונה ומקריבין האחד חטאת והב' עולה ועוד תור ובן יונה ומקריבין את שניהם חטאת עם כבש עולה ואין הלכה כבן עזאי :

ומן הראוי לך לדעת שכל אלו החטאות והדומה להם לא תיאכל כמו שנתבאר בסוף תמורה שחטאת העוף הבאה על הספק תשרף ולפיכך נאמרו אלה הענינים אפ"י לא אירע בהם הפסד ולא ספק מן הספקות והיתה עשירה והביאה קרבן עשיר לא היתה חייבת אלא עוף א' לחטאת והיא מצוה אחת אבל הואיל ונולד הספק מביאה שבעה כמו שבארנו בהלכה אחרונה : אמר רבי יהושע מפני שהיה הענין זר שהוא דומה למה שאמר בכבש כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה והרי כשנפסד נתרבו בו המצות :

אמר ר"ש בן עקשיא בדומה לזה גם כן כגון תלמידי חכמים שבשעת שהם
מזקינין ונחלשין ויפסיד גופם תרבה חכמתם ויתחזק שכלם ויוסיפו שלמות
שנאמר בישישים חכמה ואורך ימים תבונה : (רמב"ם)

